székely gazda

HAVONTA MEGJELENŐ SZÉKELYFÖLDI AGRÁRMAGAZIN, III. ÉVF.,11. SZÁM – 2012. NOVEMBER, INGYENES LAPSZÁM

TERMÉSZETESEN
GORDON

Egyesületi farmokkal oldanák meg az értékesítést

Éledező mangalicatenyésztés

Székely termék • Produs Secuiesc • Sekler Produkt
0040/2012

HIRDETÉSEK

TARTALOM

3 Kétéves a Székely Gazda

7 Zéró tolerancia a falopással szemben, szemléletváltás az erdőgazdálkodásban

10 Mintagazdákat keres a Vidékfejlesztési Egyesület

11 Egymástól tanulnak a fiatal gazdák

13 Szépvízi vékonylevelű káposztát tessék!

15 A jövő Székelyföldnek kedvez

16 „Ne csak lődd, gondozd is a vadat!”

19 Egyesületi farmokkal oldanák meg az értékesítést

22 December 5-én indul a keresztúri tejüzem

24 „Fontos számunkra, hogy a vidéken élő magyarok határainkon túl is tisztes megélhetést remélhessenek amezőgazdaságtól”

27 Semmilyen farmot nem lehet egyik évről a másikra kiépíteni

A MEGJELENÉST TÁMOGATJA:

Hargita Megye Tanácsa

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

Hargita Megyei Agrárkamara

CÍMLAPFOTÓ: SZAKÁLLI GÉZA

Kétéves a Székely Gazda

Amikor két évvel ezelőtt belevágtunk a Székely Gazda első lapszámának szerkesztésébe, még nem egészen tudtuk, mire vállalkozunk. Egyrészt mert nem volt a hazai piacon olyan magyar nyelvű etalonnak tekinthető agrármagazin, mely a székelyföldi gazdálkodó emberek életével, az újságírás gazdag tárházát felvonultatva az állattenyésztőket és növénytermesztőket foglalkoztató termelési és értékesítési kihívásokkal foglalkozott volna. Másrészt pedig mert eleve nem ígérkezett könnyű feladatnak annak a hazai gazdatársadalmat körülvevő buroknak a feltörése, mely láthatatlanul, de nagyon is érezhető módon gátolta a gazdákat érintő, lehetőségeiket és látóhatáraikat tágító információk eljutását, beáramlását. Ezt a burkot közönynek, de a legtalálóbban inkább a nem várt kudarcélményekbe való megfáradásnak, beletörődésnek is lehetne nevezni.

A rendszerváltás utáni történések és változások ugyanis – különösen a mezőgazdaság terén – a legkevésbé sem a kisgazdaságok várakozása, szája íze szerint alakultak. A kezdeti lelkesedést, tenni akarást még az első esztendők krónikus eszköz, és tőkehiánya sem tudta megtörni, azonban pár év múlva a termelési tényezők elértéktelenedése, a lefelé tartó terményárak, a földműves ember kétkezi munkájának megcsúfolása nagyon sok, a mezőgazdaságban jövőt látó elképzelést a viszályára fordított. Az elmúlt tizenöt-húsz év sajnos a földtől máig több embert távolított el, mint amennyit melléállított.

Hogy ez mennyire függ össze az elaprózott nadrágszíjparcellákkal, mennyire a fejlődést akadályozó forráshiánnyal, nem akarom részletezni, pár mondatban ezt úgysem lehet kifejteni. Az viszont biztos, hogy a mezőgazdasági szabályozások, a piaci folyamatok az elmúlt esztendők alatt a legkevésbé sem egyeztek a hazai gazdatársadalom döntő többségét adó kisgazdaságok elképzeléseivel, szokásvilágával és felkészültségével. Hogy ki ezért a hibás? A politikusok, akik a törvényeket hozzák? Esetleg a külföldi termelő, aki a piacainkra hozza az árját? Nehéz megítélni. A felelősség viszont minket, burokba zárkózó gazdákat is terhel. Ha másért nem, azért, mert feladtuk a harcot. Azt, ami el sem volt veszve.

A bebokrosodó, elnéptelenedő legelőkért nem hiszem, hogy a külföldi a hibás. Minthogy az sem, hogy a pityókát közös értékesítési csatornák, nagy volumenű szerződések megfogása helyett mindenki a saját útját járva, több-kevesebb sikerrel, egyénieskedve próbálja eladni. De…

Látszanak a változás jelei is, itt-ott azért már erőteljesebben is szakadnak az elzárkózás burkai. Decemberben termelésindító ünnepre hívja tagjait a székelykeresztúri vajgyárat megvásárló gazdaszövetkezet, a Gyimesekben pályázati úton próbálják felújítani a régi sajtgyárat, Szépvízen a gazdák és közbirtokosságok összefogásával jövőre termelésre áll az új községi tejfeldolgozó is. Ugyanakkor Hargita megye szerte egyre többen találnak rá a minőségi sajtkészítés útjára: sajtként ugyanis 1 lej helyett 2,5-3 lejes áron tehető értékké a feldolgozott tej literje. A termelői vásárokon most már nem tíz-tizenöt, hanem nyolcvan-száz termelő vesz részt, úgy tűnik, e téren is elindult az élet. Gyarapodnak a juhnyájak, a gyengébb minőségű legelőkön pedig itt-ott már a húsmarhák is megjelentek. Közösségi beruházásaikon keresztül a közbirtokosságok is jobban láttatják magukat, a pályázati lehetőségekkel élve pedig minden faluból egyre több fiatal gazdálkodó indul el az agrárboldogulás útján, egyre igényesebben sajátítva el a földművelés és állattenyésztés mellett a számvitel és a piacteremtő marketing tudományát is. Nem mellékesen a brüsszeli technokraták nyelvét is értik: 112, 141, 121, 123, 132 – a fiatal, vidéken élő generáció tagjainak ezeket a kódokat szerencsére már egyre ritkábban kell megmagyarázni. Az elmúlt évek kedvezően kibontakozó történéseiben, a fásultság burkának feltörésében úgy érzem, az idén november megjelenésének második évfordulóját ünneplő Székely Gazdának is szerepe van. Ha más nem, annyi, hogy közöl, ismertet és bemutat. Hol jobban, hol rosszabbul, de mindig olvasói, a székely gazdaemberek érdekében. Mindig róluk, sohasem ellenük.

Isten áldjon és tartson meg benneteket, Székely Gazdák! És ha lehet, minket se hagyjon el.

Domján Levente

SZÉKELY GAZDA a Hargita Népe Kiadó és a Hargita Megyei Agrárkamara havonta megjelenő székelyföldi agrármagazinja. Támogatja: Hargita Megye Tanácsa **Igazgató:** Isán István Csongor **Felelős szerkesztő:** Domján Levente (domjan.levente@hargitanepe.ro, tel.: 0726/366588) **Főmunkatársak:** Bokor Gábor, Cseke Péter, Darvas Beáta, Jánossy Alíz, Hompoth Loránd, Horváth András, Miklós Levente **Tördelés:** Siklódy Ferenc **Korrektúra:** Szatmári Cecília **Reklám és hirdetés:** Fröhlich Orsolya (marketing@hargitanepe.ro, tel.: 0733/553016) **Szerkesztőség és kiadóhivatal:** 530190, Csíkszereda, Szentlélek út 45. sz., tel.: 0266–310507 **Nyomda:** Alutus Rt., Csíkszereda ISSN 2069 – 4148

Pályázási jogot kérnek a közbirtokosságok

Dacian Cioloşnak, az Európai Bizottság mezőgazdasági biztosának címzett beadványban hívják fel a figyelmet a székelyföldi közbirtokossági uniók képviselői a romániai európai uniós pályázati lehetőségek a közbirtokosságok jogi formáját elutasító jellegére. A brüsszeli szakpolitikustól épp ezért hangsúlyosan az EU 2014-től életbe lépő közös agrárpolitikájának keretében a vidékfejlesztési pályázati kiírások közbirtokosságok előtti megnyitását kérik. A Dacian Cioloş mellett Daniel Constantin mezőgazdasági miniszternek is eljuttatott memorandumot november elején Csíkszeredában a Hargita, Maros és Kovászna megyei közbirtokossági uniók és szövetségek elnökei írták alá. Mint kiderült, a beadvány megfogalmazását októberben a Hargita megyei közbirtokosságok képviselőinek Brüsszelben lezajlott tárgyalása előzte meg. Akkor a Nemzeti Vidékfejlesztési Programhoz való hozzáférés nehézségeiről, illetve a pályázati lehetőségekben a közbirtokosságok ellentmondásos megítéléséről a 11 fős Hargita megyei tárgyalóküldöttség – Winkler Gyula EP-képviselő segítségével – Alina Ujupannak, Dacian Cioloş mezőgazdasági biztos főtanácsosának számolt be. Mint elhangzott, a beadvány révén lehetőséget kívánnak teremteni, hogy a közbirtokosságok minden vidékfejlesztési kiírásban kedvezményezettként pályázhassanak, legyen szó akár farmok létesítéséről, hozzáadott értéket adó termékeket előállításáról, erdei gyümölcs és gomba feldolgozásáról, erdőgazdálkodási eszközök vásárlásáról, csemetekertek létrehozásáról.

HIRDETÉS

35 euró kiegészítést kapnak a növénytermesztők

A tavalyi 32 euróval szemben hektáronként 35 eurónyi nemzeti kiegészítő támogatásban részesülnek szántóföldjeik után a gazdák – derül ki az erről szóló kormányhatározatból. A kormány által erre elkülönített 1 milliárd lej közel 6,2 millió hektárnyi szántóföld területalapú támogatásának felpótlására elegendő. Az egységes területalapú támogatásként (SAPS) a visszaosztás után járó 106 euróhoz hektáronként további 35 eurót kapnak nemzeti kiegészítő támogatásként a szaktárcától a romániai növénytermesztő gazdák – derül ki az október 31-én megjelent 1051-es számú kormányhatározatból. A szántóföldi növénytermesztők így idén összesen 141 eurós hektáronkénti alaptámogatásban részesülnek, amit a Mezőgazdasági Intervenciós és Kifizetési Ügynökség az Európai Központi Bank 4,5383-as lej-euró árfolyamán átszámítva lejben folyósít a gazdák bankszámláira.

60 millió euró érkezik idén Hargita megyébe

A területalapú támogatások hektáronkénti 54 eurós, azaz 244 lejes előlegeinek kifizetése után gőzerővel halad az agrárkörnyezet-gazdálkodási és a hegyvidéki területekre járó különtámogatások folyósítása is. December közepéig ezeknek a kifizetésére is pont kerül – tudtuk meg Haschi Andréstól, a Hargita Megyei Mezőgazdasági Intervenciós és Kifizetési Ügynökség (APIA) igazgatójától. A szakember örömmel tudatta, hogy a gyarapodó területalapú támogatásnak, a 107 eurós hegyvidéki, illetve a két csomag révén összesen 182 euróra rúgó agrárkörnyezet-gazdálkodási támogatásoknak köszönhetően évről évre egyre több pénz érkezik be a Hargita megyei gazdálkodók bankszámlájára. „Tavaly a területalapú támogatásokhoz kötődően – beleértve az alaptámogatást, a nemzeti kiegészítő támogatást, a hegyvidéki és P1+P2-es agrárkörnyezet-gazdálkodási támogatásokat – Hargita megyébe mintegy 54 millió euró érkezett, az azt megelőző esztendőben pedig közel 46 millió euró. Idén ez az összeg várhatóan eléri a 60 millió eurót, így a megye gazdálkodóinak, területtulajdonosainak, közbirtokosságainak bankszámlájára 2007 óta a szántó-, legelő- és kaszálóterületeik után már több mint 200 millió euró brüsszeli és hazai támogatási forrás érkezett” – magyarázta a Hargita megyei APIA-igazgató.

Öt napra városra költözött a falu

Gépek és felszerelések, technikai újdonságok, növénytermesztést és állattenyésztést szolgáló eljárások széles skáláját kínálta a látogatóknak idén is az ország legnagyobb mezőgazdasági és élelmiszeripari szakkiállítása és vására. A Bukarestben, október 31. és november 4. között megtartott IndAgrát több száz Hargita és Kovászna megyei gazda is megtekintette. A bukaresti Romexpo területén szervezett nemzetközi vásárra a rendezvény harmadik napjára Hargita megyéből a Hargita Megyei Mezőgazdasági Igazgatóság szervezésében három autóbusszal százötven Keresztúr és Udvarhely vidéki, Gyergyói és Csík térségi gazdálkodó indult, ám az IndAgrára látogató Hargita megyei gazdák számát közel száz fővel az alcsíki – csíkkozmási, lázárfalvi, bánkfalvi és csíkszentmártoni – gazdák is tovább gyarapították. Szentmártonból aznap a Burgabotek Mezőgazdasági Társas munkaközössége is külön autóbusszal érkezett. A kiállítás látnivalóit a helyszínen még ötven Kovászna megyei gazda is követte.

A székely gazdálkodókat az idei IndAgrán is leginkább a technikai, műszaki újdonságok érdekelték, de a kisebb és nagyobb kapacitású traktorok, kaszáló-, rendforgató- és bálázógépek mellett kisebb szakmai kupaktanács alakult ki egy-egy három vagy négy vassal szerelt forgóeke mellett is. A gépfelhozatal terén egyébként mindenki megtalálhatta számításait, hiszen a kertészeteknek ajánlott 10 lóerős japán precíziós kisgépektől a szántóföldi növénytermesztés csúcstechnológiáját bemutató ötszáz lóerős amerikai traktorokig és több ezer eurós aratógépekig minden megtalálható volt. A John Deere, New Holland, Case, Same, Deutz-Fahr vagy épp Lamborghini erőgépek áradatában nem kis meglepetésre a brassói gyártmányú Universal 650-es román traktor is megjelent. Az új, 2012-esnek kikiáltott modell noha formájában és kinézetében nem sokat változott, az előző erőforrás hengerűrtartalmával megegyező, 4800 köbcentis, 65 lóerős Perkins-motort kapott. Ára azonban ennek ellenére is borsos maradt, hisz a hazai gyártmányú erőgépekért kért 17-20 ezer euró közötti ár számos 70-80 lóerős nyugati, illetve 100 lóerős koreai traktoréval is vetekedett.

Kiüznék a viszonteladókat a piacokról

Közvitára bocsátott új határozattervezetben szabályozná a kormány a zöldségek és a gyümölcsök piaci árusítását. A jogszabálytervezet értel-

mében az ország piacain ezentúl csak a zöldség- és gyümölcstermelő magánszemélyek árulhatnák termékeiket. A tervezet szerint a vállalkozók számára pénztárgépekkel ellátott különrészleget alakítanának ki. A határozattervezet továbbá azt is kimondja, hogy a piacokon áruló magánszemélyeknek és a vállalkozóknak is rendelkezniük kellene érvényes termelői engedéllyel. Ezzel az intézkedéssel a kormány a hazai termékek piacát próbálja fellendíteni, de a termelőknek is segítene, mivel az indoklás szerint drágábban értékesíthetnék termékeiket, mint amennyiért a viszonteladók felvásárolják tőlük. A szaktárca szerint az államnak is jelentős vesztesége származik abból, hogy a piacokon kínált zöldség- és gyümölcstermékeket nem a termelők, hanem a viszonteladók árusítják.

121, 123 – új pályázati időszakot hirdet a szaktárca

A Nemzeti Vidékfejlesztési Program keretében újabb pályázatletevési időszakot hirdet a farmmodernizálás és mezőgazdasági termékek feldolgozása iránt érdeklődő gazdák számára a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium. A 121-es, azaz a mezőgazdasági farm modernizálását és a 123-as, azaz a mezőgazdasági és erdészeti termékek hozzáadott értékének növelését szolgáló intézkedésekre november 26-tól kezdve 2013. január 18-ig várják az érdekeltek pályázatait. Az új pályázati kiírások keretében a 121-esen belül 150 millió euró, míg a 123-as intézkedésen belül 80 millió euró vár lehívásra. Daniel Constantin tárcavezető szerint a két új pályázati lehetőséggel leginkább a húsmarhatenyésztést, illetve a zöldség- és gyümölcsfeldolgozók fejlesztését kívánnák ösztönözni.

Jobb évre számít jövőre Porumboiu

Nagyobb mezőgazdasági termés lesz jövőre Adrian Porumboiu, a Racova Csoport tulajdonosa szerint – olvasható a Ziarul Financiar pénzügyi napilapban. Az ország legnagyobb agrárvállalkozója a lapnak nyilatkozva úgy véli, 2013-ban sokkal jövedelmezőbb lesz búzát és repcét termeszteni, mivel a jelenlegi őszi körülmények alapján úgy tűnik, a két kultúrnövény bő termést fog hozni. A nagyvállalkozó véleményét osztja Daniel Constantin mezőgazdasági miniszter is, aki nemrég egy német érdekeltségű nagyáruház avatója kapcsán mondott véleményt az őszi vetések állapotáról. A tárcavezető szerint a vetések fejlődésének kedvező őszi időjárás miatt jövőre mind a búza, mind az árpa és a repce terén nagyobb termésre számíthatnak a termelők. Idén a nagy szárazság miatt a gabona és az olajos növények terméskieséséből keletkezett veszteséget a szakemberek közel másfél milliárd euróra becsülik. A szárazság a legnagyobb károkat a kukorica- és a repcetermésben okozta: előbbi esetében a terméshozam 50-60 százalékkal, míg az olajos növény esetében 80 százalékkal csökkent tavalyhoz képest, de olyan parcellák is vannak, ahol a repcetermés 100 százaléka tönkrement. A mezőgazdaságot sújtó aszály ugyanakkor már a bruttó hazai terméket (GDP) is visszavetette. A Raiffeisen Bank elemzése szerint az ágazat évente 11-13 milliárd euróval járul hozzá az ország GDP-jéhez, ezzel szemben tavaly a román mezőgazdaság kibocsátása 19 milliárd euróra rúgott. Ez százalékarányosan a bruttó hazai termék 6-6,5 százalékát jelenti.

Több romániai termőföldet vennének az olaszok

Vonzó befektetésnek nevezte a romániai mezőgazdasági területeket az olasz üzletemberek szempontjából Mario Cospito, Olaszország bukaresti nagykövete. „Románia mezőgazdasági területei vonzzák az olasz befektetőket, de a szaktárcának egyszerűsítenie kellene a földterületek megvásárlásának ügyvitelét, és fel kellene használnia az európai uniós alapokat is ahhoz, hogy ezt a szektort felvirágoztassa” – mondta Cospito a Mezőgazdasági Minisztérium és a bukaresti Olasz Nagykövetség közös szervezésű konferenciáján. Az országban több olyan olasz cég is működik, amely főként mezőgazdasági gépek gyártásával foglalkozik, de az állattartó, növénytermesztő szektorban is jelen vannak az olasz vállalkozók. Mario Cospito szerint az olaszok hozzá tudnának járulni a mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztéséhez is, élelmiszerraktárakba, üvegházakba és az öntözőrendszerek kiépítésébe is befektetnének. A Mezőgazdasági Minisztérium adatai szerint az ország termőföldjeinek jelenleg mintegy 8,5 százaléka van külföldi tulajdonban, ez 700 ezer hektár területet jelent. Ebből 170 ezer hektárt olaszok birtokolnak.

HIRDETÉS

Beszélgetés Korodi Attila parlamenti képviselővel

Zéró tolerancia a falopással szemben, szemléletváltás az erdőgazdálkodásban

FOTÓK: DOMJÁN LEVENTE

A jelenlegi öt köbméteres – értékben 425 lejben megszabott – határhoz képest, mennyiségtől függetlenül minden falopást bűncselekménynek kellene minősíteni az új erdészeti és az erdészeti kihágásokat szabályozó törvényben – állítja lapunknak adott interjújában Korodi Attila parlamenti képviselő. A volt zöld tárcavezető szerint a készülő, számos téren szigorítást hozó jogszabálynak azonban számos ellenzője van: köztük olyan képviselők is, akik a kis mennyiségű falopást társadalmi hagyománynak tekintik. A környezetvédelmi miniszteri tisztséget két ízben is betöltő parlamenti képviselőt Domján Levente kérdezte.

Képviselő úr, mi a helyzet a készülő új erdészeti törvénnyel? Szavazásra kerülhet-e már a végső változat?

Az új erdészeti törvény elfogadása lassan két éve húzódik-halasztódik. Az eredetileg 2011-ben, még Borbély László minisztersége alatt beterjesztett jogszabály a szenátuson szavazás nélkül, hallgatólagosan még tavaly májusban átment, azóta viszont a bizottsági viták miatt a képviselőházban még mindig nem került végszavazásra. Az erdőtörvény viszont időközben nagyon sok mindenen átesett. Két hónapos miniszterségem alatt idén is nekifutottunk, és a jogszabálytervezetet megkíséreltük kihozni a szakbizottságból, de az erdőlopások vonatkozása mentén a bizottság blokkolta a kezdeményezésünket. Ezt követően a Környezetvédelmi Minisztérium, még Rovana Plumb vezetése alatt is két alkalommal kísérletet tett erre, neki se sikerült. Így a jogszabály továbbra is a szakbizottság előtt van, annak ellenére, hogy szövegezés szempontjából elvileg készen áll. Sajnos egy furcsa strucctaktika miatt tartják a homok alatt. Ha viszont egy mondatot megváltoztatnak, azonnal viszik is a plénumba. Idén erre azonban az időhúzó taktika miatt aligha fog sor kerülni.

Mi ez a kulcsmondat?

A kulcsmondat arról szól, hogy büntetőjogi kihágásnak számítson-e vagy sem, ha valaki egy nap egy köbméternyi vagy ennél kisebb mennyiségű, engedély nélkül kivágott fával távozik az erdőből. Jelenleg sajnos nagyon laza a felső határ, különösen, ha valaki naponta kijár és fát lop az erdőből. A gond az, hogy hiába mondja az erdészeti szakember, hogy a kis mennyiség ellenére ismétlődő kihágásként ez már bűnténynek számítana, ha az elkövetőt nem tudja utolérni. És sajnos ezt sokan megélhetésszerűen ki is használják. Ezért éltünk a kezdeményezéssel, hogy az illegális falopást – a legkisebb mennyiséget is bűncselekménynek nyilvánítva – próbáljuk meg teljesen kiszorítani az erdőből. A tyúktolvaj is tolvaj. Ilyen alapon egy méter fa ellopása miért nem bűntény? A vita e kérdés körül zajlott, és sajnos olyan szintre jutott, hogy még a törvényhozók közül is többen a kis mennyiségű falopást bocsánatosnak tartva, mint társadalmi hagyományt védték. Ezt például épp egy máramarosi liberális képviselő vallotta. A valódi probléma az, hogy ezek a képviselők nagyon is összekötődnek olyan történetekkel, amelyeket ebben az országban senki sem képes felgöngyölíteni. Az ilyenfajta hozzáállásra ugyanis nem tudok más magyarázatot adni. A falopás teljes körű tiltását, pontosabban mennyiség függvényében a bűntény és a kihágás közötti különbségtétel eltörlését miniszterségem alatt nagyon sok érintett támogatta, az utóbbi hónapokban viszont újra visszatértek egy könnyített, felpuhítottabb változathoz. Ez véleményem szerint a régi rossz mentalitásnak a hordaléka, és emiatt – tisztelet a kivételnek – sajnos még a szakbizottságban dolgozó képviselőtársak is az elmúlt egy évben azzal érveltek, hogy a fát az erdőből, ha csendesen is, de azért csak lehessen lopni. Szerintük ugyanis ez nem akkora nagy gond.

Jelenleg hány köbméternél számít bűnténynek a falopás?

A törvény jelenleg az erdészeti kihágás és bűncselekmény közötti határt 5 köbméternél húzza meg. Ez értékben kifejezve 425 lej, ugyanis országos szinten meghatározva a fa értékét köbméterenként 85 lejjel számítják. Bűnténynek tehát akkor számít a falopás, ha ennél nagyobb értékkel kapnak el valakit. Ez persze – köbméterre visszaosztva – a fa értékétől is nagyban függ. A készülő új jogszabályban ehhez az értékhatárhoz, úgy tudom, nem is akarnak hozzányúlni. Valójában nem is lenne szabad ilyen értékhatár legyen. Normális megközelítésben ugyanis nulla köbméter kellene legyen az engedély nélkül kitermelhető fa mennyisége. És ez nem szociális kérdés. Ugyanis milyen probléma származhat abból, ha adott településen belül a község, a helyi önkormányzat vagy a közbirtokosság dönti el, hogy a kitermelés melléktermékeként keletkező hulladék fát kvótarendszerszerűen a rászoruló szegény családoknak miként adja oda. Ez régen is így működött. Másfelől viszont az a baj, hogy a törvényben nem is akarnak azzal foglalkozni, hogy mit is jelent a fahulladék, és azt ki, milyen jogosítvány alapján viheti el.

Famaffia, azaz korrupció

Gyimesekben tartja a mondás: a sajt is Bukarestig gurul. Illegális erdőkitermelés kapcsán a farönk meddig gurul?

Szerintem a fa a regionális központokig gurul. A speciális jelentésekből ugyanis az látszódik, hogy a piramisszerű szerveződések regionális szinten megállnak. Viszont ezekből is jól látszik, hogy a regionális esetek is mennyire a kis egyezségek és nagy pénzek történetei. Adott régióban pedig az egymást ellenőrző felelősök is elnézők lesznek, mégpedig azért, mert a pénzek mozognak. És ez elképesztő. Hogy azonkívül mi történik, azt nem tudom.

Volt környezetvédelmi miniszterként a famaffia szóról mi jut eszébe?

Hirtelen az a néhány százalék korrupt ügyész és rendőr, aki ezt az egészet megengedi. És az a néhány százalék erdészeti ellenőr – leszögezem, nem erdész –, aki szemet huny a lopások felett. És itt valahol záródik egy olyan szint, amelyet nagyon nehéz kibogozni. Ha ugyanis az ügyész elengedi az elfogottat, ha a rendőr nem látja meg a kamiont, ha a csendőr elfelejt idejében kimenni terepre vagy előtte szól, hogy megyünk, akkor képtelenség az illegális falopás ellen fellépni. A helyi közösségek pedig sok esetben egyedül ezt nem tudják megoldani. Egyedüli recept ennek felszámolásához az, ha Bukarestben az ügyészség szervezett bűnözési osztálya, a DIICOT és – gyakran a közintézményi érintettség miatt – a DNA is foglalkozik ezzel. Az ilyen mértékű falopás ugyanis a szervezett bűnözés klasszikus példája, épp ezért ilyen módszerekkel is fel kellene ellene lépni. A kis léptékű falopás, ami azért minden közösségben megvan, megfelelő törvénymódosítással kordában tartható és felszámolható. Szociális vonatkozásai kapcsán pedig az önkormányzat és közbirtokosság is ki tud találni egy rendszert arra, hogy a rászoruló, szegény családokon akár a kitermelésből keletkező hulladékfával, akár másként segíteni tudjon.

Élettérként kezelni az erdőt

A készülő erdészeti törvénynek még milyen sarkalatos pontjai vannak?

Szerintem az erdészeti törvénynek – ha prioritásait tekintjük – a lopás visszaszorítása terén lehet a legnagyobb hozadéka. A törvény körüli vita is lassan leszűkül a kisebb mérvű falopás kihágásnak vagy bűnténynek való minősítésének témájára. A szaktárcának évekkel ezelőtt volt egy átfogó elképzelése, ezek nagyjából le is tisztultak, sőt gyakorlatban valamilyen szinten már működik is. Az, hogy most milyen intézmények hogyan vannak megszervezve, vagy hogy mi történik ezekkel, teljesen más történet. Véleményem szerint az erdészeti törvény még mindig nem foglalkozik eleget az erdőnek mint élettérnek a menedzselésével. Ez pedig hangsúlyos kellene legyen. A törvényben csak a fáról beszélünk, a falopás jogrendbeli besorolásáról, de nagyon keveset beszél arról, amit az erdő a vadászaton túl adni képes. Ez ugyanakkor egy új kormányzati politikát kellene szüljön, amiben rendesen tisztázni lehet, hogy miként szabad a tulajdonosnak felhasználnia mindazt, amit az erdő – mint élettér – egy közösségnek ad. A gomba vagy az erdei gyümölcs begyűjtésén és értékesítésén át a vadállományig sok minden kapcsolódik ehhez. A vadászatra persze létezik egy külön szabályozási rendszer, mely ilyen vagy olyan módon még mindig sok furcsaságot tartalmaz, annak ellenére, hogy nagyon sokat javult, ahhoz képest, hogy milyen volt. De magával az erdővel mint élettérrel Románia még mindig nem foglalkozik megfelelően, ugyanis még nem került abba a helyzetbe, hogy az életteret gazdasági szempontból is erőforrásnak tekintse.

Mi szükséges ahhoz, hogy erdőgazdálkodás alatt ne csak fakitermelést értsünk?

A szemléletmódon túl rengeteg tanulás. Azt gondolom, hogy nem az erdészeti egyetemekről szól a történet vagy azok gyengeségéről. Az erdők nagy hányada magántulajdonban van, ám a tulajdonosok, azon túl, hogy látják a fából eredő értéket, nincsenek felkészülve arra, hogy mindezt a vagyont egy magasabb szintű ügykezeléssel is rendezzék. Székelyföldön erős a közbirtokossági tulajdonosi rendszer, de közöttük is nagyon nagy különbségeket láthatunk: vannak közbirtokosságok, amelyek ügyesen mozgósítják és hasznosítják erőforrásaikat, és olyanok is akadnak, amelyek nem tudnak túllépni a fa történetén, nem tudnak többet alkotni. Ez viszont tanulás kérdése.

Egy közbirtokosság vezetése nehezebb, mint egy vállalaté

Minek a megtanulása? Kifejtené ezt egy kicsit bővebben is?

Sok mindennek a megtanulása. A közbirtokosságok kapcsán nagyon téves az a gondolkodásmód, miszerint a tagok, a területtulajdonosok a közbirtokossági vezetésnek nagyon gyenge javadalmazást szavaznak meg, vagy éppenséggel erre a munkára tiszteletbeli tisztségként tekintenek, miközben ez egész embert kíván. A közbirtokosság vezetése ugyanis szerintem gyakran egy vállalat ügykezelésénél is nehezebb. Egy olyan speciális terület, ahová nagyon sok találékonyság kell, és rengeteg olyan munka, aminek a tapasztalata még nem gyűlt fel, vagy legalábbis csak kevés helyen. Ha nincsenek megfizetve rendesen az emberek, az látszik, hogy nem is termelődik annyi pozitív eredmény. Én persze elhiszem, hogy a székelység jelentős része minimálbéren él, de hogyha a közbirtokossági vezetőket is ehhez viszonyítjuk, és nagyon alacsony bérezésen tartjuk, akkor sajnos nem is tudnak minőséget termelni, mert nincs mozgásterük. Akkor azzal kell foglalkozzanak, hogy miként teremtsék elő a megélhetésükhöz szükséges pluszjövedelmet, gazdálkodásból vagy más tevékenységből, ahelyett hogy a közösség ügyeivel és a rájuk bízott vagyon kamatoztatásával foglalkoznának. Ez egy komoly ágazat kellene legyen, ahhoz rendelt felkészítőkkel. És utóbbiban a Közbirtokossági Unió is nagyobb szerepet kellene vállaljon, hisz azon túl, hogy tanácskozási, képviseleti fórum, nagyon komoly szakmai továbbképzéssel is foglalkoznia kellene. Akkor érződne, hogy az erdő nemcsak mint fa, hanem mint élettér is mennyire értékes. Szerencsés módon a közbirtokosságok újabban összekötődnek a legelő-ügykezeléssel és az ebből adódó jövedelmekkel is. Van, aki jól gazdálkodik, van, aki kevésbé tudja többlettermelésbe fogni a beérkező jövedelmeket. Ettől függetlenül viszont egy új léptéket nyitott meg: a legelő újra fontos kezd lenni, régebben ez se volt az. Ezt kell felépíteni, továbbvinni. A gond az, hogy ehhez a romániai törvények nem nagyon adnak fogódzókat. Nem adnak, mert nem is kezelik összességében ezt a rendszert, hanem külön-külön szeletekben.

Nem sokat kockáztat az illegális gyümölcsbegyűjtő

Ebből a részszemléletből adódhat, hogy például a közbirtokossági erdőből ellopott, illegálisan begyűjtött gyümölcs tetten érés esetén sem az eredeti tulajdonost, hanem az államot illeti?

Összekötődik. A rönkfa esetében nyilván könnyebb visszamenni és megállapítani, honnan származik a fa, de az erdei gyümölcs esetében nincs is erre próbálkozás. Nem az a viszonyrendszer, hogy nézzük meg, vajon a gyümölcs kinek az erdejéből származhat, honnan, milyen vonzáskörzetből érkezett, nem az, hogy kerüljön vissza az eredeti tulajdonosához, hanem az, hogy kerüljön be az állami ügykezelésbe, és az állam minél hamarabb tudja inkasszálni az elkobzott áru eladásából származó bevételt. Ez viszont azt is jelenti, hogy nincsenek felelősségek. Aki erdei gyümölcsöt lop vagy engedély nélkül gyűjt, az nyugodtan megteheti, hisz végső soron csak az állammal kell szembenéznie. Az állam pedig ebben a témában gyenge. Ha viszont a magántulajdonossal nézne szembe – a civil perektől kezdve a büntetőeljárásig – teljesen más lenne a viszonyrendszer.

Fel lehet ezt az ellentmondást oldani? Lehet ezen a viszonyrendszeren javítani?

Nagyon gyorsan nem. Az ellentmondás ott is megmutatkozik, hogy a jogszabály arra ösztönzi a rendőrséget, hogy ne végezzen szakmai munkát. Ne keresse meg azt, hogy az áru honnan lett ellopva. Elég neki az a tény, hogy lopott árut talált, papír nélkül. De arra, hogy honnan, miért, milyen segítséggel és kinek a megrendelésére gyűjtötték be a gyümölcsöt, már nem tér ki a hatóság. És csak azért nem, mert a jogszabály ezt nem igényli. Neki ugyanis nem kell a tulajdonos felé elszámolni, elég, ha azt állapítja meg, hogy nem tudjuk, honnan van. Ennek kijavítása viszont egy nagyon komoly újragondolás keretében a következő négyéves ciklus alapos munkája kell legyen. A szakértőkkel ugyanis ehhez le kell ülni, és meg kell nézni, hogyan lehet egy erdőgazdálkodási törvényben az erdei élettért szépen leírni és megfogalmazni.

December 30-ig várják a gazdák jelentkezését

Mintagazdákat keres a Vidékfejlesztési Egyesület

Az október végi határidőhöz képest közel két hónnappal meghosszabbította a megye mintagazdaságait kereső programját Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete – tudtuk meg Márton Istvántól, a közhasznú egyesület igazgatójától. A legpéldamutatóbb gazdák jelentkezését így december 30-ig fogadják.

Két hónnappal tovább, egészen december 30-ig jelentkezhetnek Hargita megye legjobb és legpéldamutatóbb növénytermesztő és állattenyésztő gazdái Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesületének Mintagazdaság nevű programjára – mondta el magazinunk érdeklődésére Márton István, az egyesület igazgatója. A pénzdíjas kiírás keretében nyolc ágazati tevékenységen belül keresik a legjobb Hargita megyei gazdákat. Azokat, akik elért eredményeik alapján nemcsak kiemelkednek, hanem jó példáikkal elismerést is szereznek a mezőgazdaságban dolgozóknak. Márton szerint fontos kritérium, hogy a példás gazdálkodás mellett a legjobbnak ítélt tejtermelők, húsmarhatenyésztők, juh- és kecsketartók, pisztrángosok, mangalicatenyésztők, méhészek, illetve növény-, zöldség- és gyümölcstermesztők tudásukat és szakértelmüket a gyakorlat terén is hajlandók legyenek átadni a felnövekvő fiatal generációnak. Épp ezért arra kéri a gazdákat, hogy példamutatásukkal a gyakorlati terepmunka terén a tizenéves szakmunkások felkészítésében, a mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos tapasztalati tudás átadásában és a vidéki élet megszeretetésében is vegyenek részt.

A legjobb gazdák kiválasztását, és a jelentkezők rangsorolását február 1-jén független szakemberekből álló, háromöt tagú zsűri fogja elvégezni. Márton István szerint az elbírálásnál a gazdaság mérete és a gazda által bizonyíthatóan elért pénzügyi eredmények mellett – helyszíni szemle keretében – tekintettel lesznek a porta tisztaságára, rendezettségére, illetve az ágazati tevékenységhez szükséges technológia és gépesítettség szintjére is. A legjobbnak ítélt gazdálkodókat – ágazati tevékenységre osztva – pénzdíjjal jutalmazzák: az első helyezés 1000 lejes, a második 600, míg a harmadik helyezés 400 lejes pénzdíjjal jár – sorolta az egyesület igazgatója. „A Mintagazdaság-program célja nemcsak a legjobb, legpéldamutatóbb Hargita megyei gazdák összegyűjtése, felleltározása, hanem a mezőgazdasági szakmunkásoktatás elősegítése is, az agrárium iránt érdeklődő 16-17 éves szakmunkás diákok gyakorlatozási lehetőségeinek biztosításán keresztül. Ehhez kérjük a megye legjobbnak bizonyuló kertészeinek, burgonyatermelőinek, méhészeinek, juhászainak, tejtermelőinek és húsmarhatenyésztőinek a segítségét” – magyarázta a vidékfejlesztési egyesület vezetője.

HIRDETÉS

Gyergyói és csíki portákat látogatott meg az Agrya küldöttsége

Egymástól tanulnak a fiatal gazdák

A gyergyói-medencei és Csík térségi fiatal gazdák portáit megtekintve Hargita megyei tapasztalatszerző körúton járt a magyarországi Fiatal Gazdák Szövetségének nyolcfős küldöttsége. A Hargita Megyei Fiatal Gazdák Egyesületének meghívására érkezett csapat a helyi föld- és terményárak mellett a gazdálkodást befolyásoló tényezőkre is kíváncsi volt.

A Hargita Megyei Fiatal Gazdák Egyesületének meghívására kétnapos tapasztalatszerző látogatásra érkezett Hargita megyébe a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetségének (Agrya) nyolcfős küldöttsége. A döntően észak-magyarországi növénytermesztő gazdálkodókból álló csapat november 19-én és 20-án három gyergyói-medencei és négy csíki állattenyésztő, illetve növénytermesztő farmot tekintett meg.

Bár a Debrecen és Gyergyószentmiklós környéki mezőgazdasági termelési feltételek és birtokméretek teljesen eltérnek egymástól, a helyszíni, menet közben kialakult kötetlen beszélgetések során a gazdák így is számos közös témát találtak. Mint kiderült, a termőföldhöz jutás, a pályázási és támogatási lehetőségek, az új gépek, eszközök és technológiák beszerzéséhez szükséges tőkefelhalmozás, a termelési árak, illetve a termékértékesítés nehézségei egyaránt közös problémái a két ország fiatal gazdálkodóinak, ám ettől függetlenül az eltérő megoldási, problémakezelési kísérletek az egymástól való tanulásra is hasznos lehetőségeket kínáltak.

A tanulmányútból ugyanakkor az is kiderült, hogy a nehézségek ellenére a Hargita megyei fiatal gazdák közül is többen tudnak kézzelfogható eredményeket felmutatni. Az Orotván működő, tejtermeléssel foglalkozó Dibomilk Kft. például apa és fiú közös munkájának eredményeként alakult és fejlődik tovább. Igaz, a fejlesztést és a minőségi tejtermelést biztosító felszerelések és állomány vásárlását egy 2007-ben elnyert, nagy értékű SAPARD-pályázat is segítette. Bár a pályázatot ugyan mára sikeresen elszámolták, lezárták, a finanszírozáshoz akkor felvett bankhitel hónapról hónapra történő kitermelése még a napi 650-700 literes tejtermelés mellett is kihívások elé állítja a Tamás családot. A farm modernizálásáról és továbbfejlesztéséről azonban ennek ellenére sem mondanak le. Sőt a gazdálkodás stafétabotját a kolozsvári egyetem állattenyésztési karán negyedik évét taposó Tamás Zoltán biztosan tovább fogja vinni.

Ugyancsak a továbblépés lehetőségeit keresi a gyergyószentmiklósi Bartalis Tibor Péter is, aki fiatal kora ellenére 320 egyedet számláló juhnyáj és 60 fős szarvasmarha-állomány tulajdonosának mondhatja magát. Bár az értékesítés a kupecek erőfölénye miatt jelenleg egyáltalán nem az állattartóknak kedvez, terveiben az állomány továbbszaporítása szerepel. A juhállományt legalább 600-ra, míg a tehenek számát legalább 150-re tervezi feltornázni. Mint elmondta, a tevékenységhez, a szénacsináláshoz szükséges gépei megvannak, idén mégis takarmányvásárlásra szorulnak. A tejet sajtként dolgozzák fel, az értékesítés pedig a család saját éttermén keresztül történik.

Az állattartás mellett ugyan, de az előző két példától eltérő utat választva, a minőségi marhatenyésztés mellett tette le voksát a Horváth házaspár. A magyarországi Agrya-küldöttség által felkeresett borzonti szarvasmarhafarmot a fiatal állatorvos házaspár 2008-ban alakította ki, azóta törzskönyvezett Angus típusú húsmarhák szabadtartású tenyésztésével foglalkoznak. Mint a magyarországi gazdákat a farmon körbevezetve Horváth Nina beszámolt, munkájuk gyümölcsét egy Fehér megyei feldolgozóval kialakult kapcsolatra alapozva szüretelhetik: a feldolgozó skót származású tulajdonosa ugyanis a fajta tulajdonságait elismerve a helyi bellérek által ajánlott 5 lejes kilónkénti árral szemben kilónkénti 2,5 eurót is hajlandó kifizetni a szakszerűen, egészséges körülmények között felhizlalt állatokért. Más gazdák fiatalkorban, rendszerint 100 kilós súly alatt eladott jószágaival szemben így Horváthék vagy továbbtartásra szánt tenyészállatként, vagy csak és kizárólag 300 és 500 kiló közötti, vágósúlyba hízott „termékként” értékesítik állataikat.

Az Agryas-gazdák farmlátogatása ezt követően a Csíki-medencében folytatódott. Tusnádon burgonyaterméssel, Csíkjenőfalván és Csíkszentsimonban tejtermeléssel, majd Csíkszeredában húsfeldolgozással és szarvasmarha-kereskedelemmel foglalkozó fiatal gazdákat kerestek fel. A csíkjenőfalvi Bio Milk tej-

termeléssel és fafeldolgozással foglalkozó családi vállalkozást a vendégeknek Bartalis Attila mutatta be. A farmot a szemet gyönyörködtetően szép, minőségi pirostarka-állomány mellett a fejlett műszaki, technológiai színvonal is emlékezetessé tette. Mint kiderült, a tehenek takarmányozását, fejését a farm teljes területén számítógépes rendszer irányítja. Az állatok pontos azonosítását a bőr alá ültetett chip segíti, ezen keresztül a rendszer egyedenként is pontosan szabályozni és követni tudja a borjúnak és szarvasmarhának adagolt abraktakarmány mennyiségét. Hiába áll be a borjú huszonötödjére is az abrakosztó sorba, a számítógép a chip révén pontosan tudja, hogy kivel áll szemben, és azt is tudja, hogy az az adagját mára már megkapta – magyarázta a farm vezetője.

Domján Levente

Miért olcsóbb a cseh gazda teje a helyi termelőjénél?

A térségben elérhető európai uniós forrásokról, a LEADER-térségben elérhető eredményekről, a mezőgazdaságban zajló átalakulásról, illetve ehhez kapcsolódóan a hatékonyabb termelés és az értékesítési lehetőségek higgadt számbavételéről szólt a Hargita Megyei Fiatal Gazdák Egyesületének október végi első csíkszeredai szimpóziuma. Az aktuális helyzetet firtató előadásokon arra is fény derült, miért olcsóbb Csíkszeredában a cseh gazda teje a helyi termelőjénél.

Az egyesület meghívására Mátéffy Mária, a Csík LEADER Helyi Akció Csoport munkaszervezeti vezetője, valamint Csák László, a CDC Consulting pályázatíró és tanácsadó cég igazgatója mutatta be külföldi és hazai példákon keresztül a fiatal gazdálkodók előtt álló lehetőségeket. A találkozókat és adott témákban legjobbnak tartott előadókat – mint Haschi Andrástól, a Romániai Fiatal Gazdák Országos Egyesületének elnökétől, a rendezvény házigazdájától megtudtuk – hamarosan a megye többi térségébe is elviszik. „A gazdálkodóknak – különösen a fiataloknak – információszomjuk van. Nagyon is érdeklik őket a pályázati lehetőségek, tudni szeretnék, hogyan lehet új gépet vásárolni, érteni szeretnék, hogy merre haladnak a piacok. Nem szemlélői, hanem cselekvő részesei akarnak lenni a mezőgazdaságban zajló változásoknak. A lehetőségekhez mérten ezeket az információkat szeretnénk a fiatal gazdálkodóinkhoz az előadásokon keresztül is eljuttatni" – hangsúlyozta Haschi.

Mátéffy Mária a Csík LEADER-térségben a gazdákat érintő pályázati lehetőségek kapcsán a vállalkozásfejlesztést célzó intézkedésre hívta fel a figyelmet. Mint megjegyezte, az e célra elkülönített 250 ezer eurós keretre eddig 11 pályázat érkezett, ám ez nem fedi le a teljes keretösszeget, így a megmaradó pénzeket várhatóan januárban fogják újra megpályáztatni. „A vállalkozásfejlesztési kiírás keretében számításaink szerint 25 pályázatot tudnánk támogatni. A megmaradó összegekről azonban csak az eddig benyújtott pályázatok elbírálása és szerződéskötése után tudunk nyilatkozni" – hangsúlyozta Mátéffy. Azonban úgy tűnik, szintén újabb kiírás keretében pályáztatják meg a falufejlesztési forrásokat is: az esetenként legtöbb 30 ezer euróval támogatható falufejlesztési kiírásunkra a várt 25-höz képest ugyanis 18 pályázat érkezett, amelyek a formai ellenőrzést követően a jogosultsági elbírálás alatt állnak – tette hozzá a Csík LEADER-akciócsoport munkaszervezeti vezetője. A térségi gazdák számára leginkább a 123-as pályázati kiírást ajánlja, melynek keretében gépvásárlás is lehetséges, amennyiben a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási termelés, illetve feldolgozás hozzáadott értékteremtését szolgálja. Az első, egyelőre sikertelen pályázati kiírás után itt még mindig 250 ezer euró keret várja a leszerződését, s felhasználását.

Csák László, CDC Consulting igazgatója előadásában közgazdasági megközelítéssel a hagyományos extenzív, a bio-, valamint az intenzív gazdálkodási modelleket hasonlította össze, kitérve a piacok által befolyásolt felvásárlói, hitelezési áringadozási tényezők mellett a gépesítési, fajtaválasztási, technikai-technológiai követelményekre is. „Az új technológiák vagy épp az új gépek elutasítása, a régi, ám kisebb hatékonyságú és költségesebb technológiák konzerválását jelenti" – szögezte le Csák. A szakember szerint a gazdáknak óriási lehetőségeket kínál a minden jel szerint éveken belül bekövetkező élelmiszerár-robbanás is. Ám mint kiemelte, a profitáláshoz vezető lépéseket már most meg kell tenni. „Ha megvárjuk az árrobanást, és arra reagálunk, már le is késtünk róla. Ahhoz ugyanis, hogy a magasabb élelmiszerárakból profitálni tudjunk, nekünk is jelen kell lennünk a piacon. Ahhoz például a hústermelés terén megfelelő állománnyal kell rendelkeznünk, a megfelelő szabályok, technológia betartása mellett" – hangsúlyozta Csák László. Ugyanakkor azt sem hallgatta el, hogy a Hargita megyei agráriumra jellemző hegyvidéki művelés a nagyobb kitettség, rosszabb talajadottságok, alacsonyabb hozamok és az elaprózott birtokszerkezet miatt más térségekhez képest magasabb fajlagos költségeket is teremt.

A CDC igazgatója a termelés hatékonyságjavítása mellett fontosnak tartja az értékesítési csatornák megszervezését is: a „Kinek adom el a termékemet?" kérdésre Csák szerint több válasz is létezik. Mint rámutatott, a követendő példának Hargita megyében is gyakran felhozott osztrák agrárgazdasági-turisztikai modell azért működik, mert az osztrák állam országos szakpolitikai támogatását is élvezi. „Rövidek az értékesítési láncok, ez azonban piacfejlesztést is feltételez, aminek keretében a városi lakosságba a nagyipari termelésből származó termékek helyett a kisgazdaságokból eredőket választják. Ezt a fogyasztási magatartást azonban bele kellett nevelni a városi lakosságba, ahol ráadásul ehhez megfelelő fizetőképesség is társul. Svájcban és Ausztriában ezért ez kiválóan működik is, a többi európai országban viszont nem ez van" – magyarázta Csák. Mint rámutatott, a rövid értékesítési lánc az Európai Unió 2014-től életbe lépő új közös agrárpolitikájának is hangsúlyos elemévé válik. „Ez a probléma nálunk úgy jelentkezik, hogy én ma Csíkszeredában a német áruházláncból a cseh gazda tejét 2,69 lejért vehetem meg, miközben a helyi áruházlánc a csíkszeredai gazda tejét 2,89-ért kínálja" – mondta érzékeltetésül Csák. Az árkülönbséget a szakember a cseh termelő esetében a specializációval, míg a hazai termelők esetében a hagyományos, több lábon állási törekvésekkel magyarázza. „A specializáció adott tevékenységi területhez kapcsolódóan nagyobb felhalmozott tudást, hatékonyabb termelést jelent, igaz, adott időtáv múltán kiszolgáltatottságot és a piaci folyamatok nyomán a váltásra való hajlandóságot is feltételezi. A több lábon állás ezzel szemben nagyon biztonságos, de nem sikeres" – hangsúlyozta Csák László.

A rovat megjelenését a Hargita Megyei Fiatal Gazdák Egyesülete támogatja

Sikerrel zajlott a káposztavágó ünnep a Nád-dűlőben

Szépvízi vékonylevelű káposztát tessék!

Palántálás, kapálás, derékzsibbasztó gyomlálás és rengeteg öntözés volt az idén az ára a jó káposztatermésnek a csíkszépvízi Nád-dűlőben. A befektetés azonban megérte, hiszen a helyi önkormányzat által újra életre keltett káposztavágó fesztivál sokakat csábított a helyszínre. A termelők legtöbbjének sikerült jó árban értékesíteni a káposztát, a vevők a föld széléről vitték el a termést.

„Közhírré tétetik, hogy Csíkszépvíz községben a nádi káposzta az Úr 2012.esztendeje október havának 20. napjára érik be. S mivel ez a palánta a magyar gyomorhoz a legillendőbb étek, úgy illik, hogy eleinkhez híven, méltóképpen ünnepeljük meg az aszályos év bőségesnek ugyan nem mondható termését szombaton, a nagy szépvízi káposztavásáron" – állt a csíkszépvízi helyi önkormányzat felhívásában, amellyel tréfás-kedvesen invitálták a nagyérdeműt a gát alatti Nád-dűlőbe, a vásárral egybekötött káposztafesztiválra. A felhívás elérte célját, benépesedett október huszadikán a csíkszépvízi gát alatt a helyszín.

Káposztakert 25 hektáron

A község káposztáskertjeként szolgáló, nagyjából 25 hektárnyi területen nyüzsögtek a szorgos emberek, a mezőképet mindenféle járművek, szekerek, traktorok, pótkocsik, utánfutóval ellátott személygépkocsik tarkították. Nem csoda, hogy hemzsegtek a dolgozó emberek a mezőn, hiszen több mint hétszáz helyi gazdának van földje arrafelé. Igaz, az események már reggel nyolc órakor megkezdődtek, a Csíkborzsováról induló, Csíkszentmiklóson keresztül a helyszínre érkező ünnepi felvonulás tagjai jókedvű nótaszóval, muzsikával hirdették, hogy a Nádon beérett a káposzta. A földeken közben emelkedett, majd lesújtott a kisbalta, bárd vagy jobb híján kiélezett konyhakés, a káposztafejek egymás után kerültek kupacba vagy a járművek platóira. A reggeli hideget egy-egy kupica pálinkával próbálták többen elviselhetővé tenni, majd később kisütött a nap is, ragyogó őszi idő koronázta a káposztavágók munkáját. Nemcsak a betakarítással szorgoskodók népesítették be a környéket, vásárlási szándékkal is sokan érkeztek a környékről, így a szépvízi gazdák többsége nem feleslegesen cipelte magával a mérleget az ősz utolsó mezőgazdasági munkájára, a közös káposztavágásra.

Jókedvű gazdák, elégedett vevők

Legtöbben elégedettek voltak mind a terméssel, mind pedig a hirtelen kötött vásárral.

– Igaz, sokat kellett a nyáron öntözni, de megérte. Jól ment ma a bolt a Nádon, nézzék, kétárnyi területről már ezer lejre adtunk el káposztát, és még maradt is a szekéren – húzott elő bizonyítékként egy bankjegyköteget a belső zsebből a csíkszépvízi Fazakas Géza. Hasonlóan vélekedett a szomszédos parcellán szorgoskodó Kedves Géza is, aki balánbányaiként apósi mivoltából adódóan cseppent bele a szépvízi káposztás világba.

– Hetente kétszer jártak ki a fiatalok a palántákat öntözni, de úgy tűnik, nem hiába. A termés nagyon szép, jobb, mint a tavalyi, akkor ugyanis óriásfejek lettek, ami nem annyira piacos. A vásárlók inkább a kisebb vagy közepes nagyságú káposztát keresik, idén pedig éppen ez a kategória alkotja a termés zömét – világosított fel.

Másik parcella, másik mérleg, mellette fáradt, de boldog emberek pihentek. A pótkocsi platóján alig maradt néhány káposztafej. – Veszik a káposztát, sőt ki sem tudtunk szolgálni minden érdeklődőt – örvendezett az ifjú Deák Mária. Anyósa, az idősebb Deák Mária arra a kérdésre, hogy segített-e a fesztivál az értékesítésben, mély meggyőződéssel vágta rá az igent. A vevők sem panaszkodtak. Többen állították, hogy a nádi káposztánál jobb nincs a világon: a jellegzetesen laposkás fejek vékonylevelűek, hamar megfőnek, ezért kiválóan alkalmasak töltött káposzta készítésére, ugyanakkor sokáig elállnak a hordóban. Ráadásul itt teljesen friss árut vehetnek, a bőséges kínálatnak köszönhetően kedvükre válogathatnak. A minőségtől, igényelt mennyiségtől, illetve az alkudozási tehetségtől függően kilónként 1-1,5 lejért kelt el a szépvízi káposzta, az ár eladóknak és vevőknek egyaránt megfelelt.

Lesz majd tovább is!

– Évekkel ezelőtt újraindítottuk a közös betakarítás hagyományát, egyre népesebb a fesztivál, de még akad tennivaló bőven. Gondolkodunk egy termelői egyesület létrehozásán, amely főként az értékesítésben segítené a gazdákat, ugyanakkor több olyan 1-2 áras parcella van a dűlőben, amelyet nem művelnek meg a tulajdonosok, mert nem tartják gazdaságosnak. Ezeket a területeket bérbe venné és megművelné az önkormányzat – vázolta a káposztás jövőt illető elképzeléseket Ferencz Tibor polgármester.

A közösségi betakarítás ünnepét ugyan alig néhány éve élesztették újra, ám a nádi káposztatermesztés hagyománya még a kommunista évek alatt sem szakadt meg.

– Jó a talaj, a könnyű szerkezetű, tőzeges termőföld tökéletesen megfelel a káposztának. Ezért megfelelő művelés, trágyázás esetén nincs szükség a vetésforgóra, több mint száz éve itt lehetnek a község káposztáskertjei. A kollektív gazdaság egykori elöljárói is tiszteletben tartották a hagyományt, lehetővé tették, hogy a területet a kommunizmus éveiben is káposztatermesztésre használják a helyiek – emlékezett a község lakosaként is Török Jenő, a Hargita Megyei Mezőgazdasági Igazgatóság igazgatója.

Közös tánc káposztaszaggal

A színpadon székely ruhás leányok, legények rúgták a port, majd később a vásártéren a közönséget is táncra csábították a fiatalok. A tömeg jókedvűen ropta együtt a táncosokkal, a tánc vezetője az elöljáróknak címzett csipkelődő kurjantásokkal fokozta a jókedvet: „Polgármester úgy járja, leesik a gatyája!"

– Ízelítőt kaphattunk abból, miként is ünnepelték őseink egy nyár kitartó és nehéz munkájának eredményét. Ugyanakkor nem utolsósorban kiváló lehetőséget teremt a gazdáknak a termés értékesítésében – vélekedett a rendezvényről Tánczos Barna szenátorjelölt, a Hargita Megyei Vidékfejlesztési Egyesület elnöke, aki örömmel ropta együtt a fiatalokkal a káposztatáncot. Az érdeklődők a vásártér standjain az őstermelők termékeit, többek között sajtot, egyéb tejtermékeket, házi készítésű „disznóságokat", agyagedényeket vásárolhattak. A rendezvényen hagyományőrző csoportok előadásai zajlottak, de muzsikált a csíkkarcfalvi fúvószenekar is, utóbbi település a rendezvény díszvendégeként volt jelen. Részt vettek a magyarországi testvértelepülésről, Újkígyósról érkezett küldöttség tagjai is a káposztaünnepben, még a főzőversenybe is bekapcsolódtak. A vásártéren kilenc nagy bográcsban főttek a káposztás ételek, láthatóan az összes versenyző csapat főszakácsa tudta, hogy igazán akkor lehet finomat főzni a Nád-dűlő ajándékából, ha a disznó is „belelépik" a kondérba. Jobbnál jobb ételek főttek az üstökben, végül a fődíjat a helyi ifjak Szépít nevű csapatának ítélte oda a zsűri. A nádi fejhullást este káposztabál zárta, ahol a község apraja-nagyja kivilágos kivirradtig mulathatott, örvendezve afelett, hogy sikerrel elvégezhették az idény utolsó mezőgazdasági munkálatát.

Hompoth Loránd

HIRDETÉS

Azért kell erős parlamenti képviselet, hogy továbbra is megfelelőképpen segíteni tudjuk a gazdálkodó emberek mindennapjait.
Azt szeretnénk, hogy a gazdák által elvégzett becsületes munka tisztességes megélhetést biztosítson számukra.

Verestóy:
A jövő Székelyföldnek kedvez

A gazdák nagyon jól tudják és mi is tudjuk: támogatás nélkül nem lehet nyereségesen gazdálkodni – mondja dr. Verestóy Attila szenátor. Ez nem csak nálunk van így, hanem nyugaton is.

A politikus lapunknak nyilatkozva hangsúlyozta: az RMDSZ odafigyel a székelyföldi gazdákra. Az elmúlt években, amikor abban a helyzetben voltunk, hogy dönthettünk a minket érintő kérdésekben és beleszólhattunk az ország ügyeibe, akkor jelentős előrelépéseket értünk el vidékfejlesztés terén is. Amellett, hogy a pályázati kiírásokat próbáltuk úgy alakítani, hogy Székelyföld sajátságos jellemzői ne hátrányt, hanem előnyt jelentsenek ennek a térségnek, sikerült megduplázni a hegyvidéki övezetekben a területalapú támogatás értékét is.

Tekintve, hogy Hargita megye mezőgazdasági területének mintegy kilencven százaléka hegyvidéki hátrányos övezetnek minősül, az említett módosítás fő haszonélvezői a Hargita megyei gazdálkodók, közbirtokosságok, mezőgazdasági társasok, kereskedelmi társaságok – mutatott rá Verestóy. A szenátortól megtudtuk, Hargita megyében a tavaly mintegy 55 millió euró európai uniós, illetve a hazai költségvetésből származó mezőgazdasági támogatás jutott el a gazdák, társaságok, közbirtokosságok számláira csak területalapú támogatásból, amihez még hozzáadódik kb.10 millió euró egyéb támogatásokból, beleértve az állattenyésztésre igényelt támogatásokat is.

– Az elmúlt öt esztendőben 50 euróról 119,66 euróra emelkedett az uniós alaptámogatás, és emellett ugyancsak 50 euróról 107 euróra emelkedett a kedvezőtlen adottságú területekre járó támogatás. Idéntől pedig a fejőstehéntámogatás mellett húsmarha-támogatást, illetve bivaly-támogatást is lehetett igényelni. Ez rendkívül népszerűnek bizonyult Székelyföldön, főként Hargita megyében, hiszen az országos szinten megítélt 22,60 millió eurónyi keretből mintegy 2 millió euró került az itteni szarvasmarha-tartók számláira – jelentette ki Verestóy Attila.

A szenátor említést tett a LEADER-akciócsoportokról is, melyek pályázatai helyben bírálódnak el, s ami azért is fontos, mert 2015-ig ez lesz az egyik elérhető Európai Uniós forrás, hiszen a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv keretei kimerültek.

Nekünk az a célunk, hogy a területalapú támogatások továbbra is megmaradjanak sőt, növekedjen az értékük. Itthon kell tartani a fiatalokat, hogy életképes és erős legyen a közösség. Ezért meg kell növelni a falusi környezetben letelepedő, és ott valamilyen agrártevékenységet elindító fiataloknak szánt támogatás értékét.

– A jövő Székelyföldnek kedvez, a kisgazdák támogatásáról, a legelők és az állatállomány megtartásáról szól – közölte Verestóy, hozzátéve: azért kell erős parlamenti képviselet, hogy továbbra is megfelelőképpen segíteni tudjuk a gazdálkodó emberek mindennapjait. Azt szeretnénk, hogy a gazdák által elvégzett becsületes munka tisztességes megélhetést biztosítson számukra.

II. Székelyföldi Vadásznapok Gyergyószárhegyen

„Ne csak lődd, gondozd is a vadat!”

FOTÓ: DOMÁN LEVENTE

Jó hangulatban, ínycsiklandó vadételek illatával körüllengve zajlott október végén a második alkalommal megszervezett Székelyföldi Vadásznapok Gyergyószárhegyen. A Lázár-kastély festői környezetében zajló ünnepségen minden volt, ami a vadásztársadalmat érdekelheti, kezdve a trófeák és régi fegyverek kiállításától a Hubertus-misén át a vadászbálig.

Ne csak lődd, gondozd is a vadat! – hangsúlyozta a Kovászna, Maros és Hargita megyéből érkezett vadászokat házigazdaként köszöntő Gábor László gyergyószárhegyi polgármester, ezúttal főszervező vadászként is. Beszédében különösen kihangsúlyozta: ha vadászok nem lennének, kipusztult fajokkal is számolhatnánk, hiszen a 21. századi vadászat ma már teljesen másról szól, mint hajdanán volt az eredeti célja. „Ma már nem az élelemszerzés és nem is a trófeavadászat a fő cél, hanem az állatok gondozása. A vadász nemcsak fegyverrel a vállán járja az erdőt vadra lesve, hanem kimegy térdig érő hóban, akár mínusz 30 fokban is élelmet vinni az állatoknak” – ismertette Gábor. Ugyanakkor azt is elmondta, hogy a rendezvény célja a vadászatot visszahelyezni méltó helyére, hiszen a vadászoknak jelentős szerepük van a vadállomány megőrzésében és a vadkárok csökkentésében.

Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök úgy látja, a vadászok hozzájárulnak az értékőrzéshez, és arra kérte a jelenlévőket, ők is segítsenek egy természetszerető és -ismerő nemzedék nevelésében, miként teszik azt a megyei tanács hegyimentőcsapatának tagjai a Barangoljunk Székelyföldön! programmal és az intézmény más hasonló kezdeményezései által.

A Hubertus ökumenikus istentiszteletet celebráló Ferencz Ervin ferences szerzetes szónoklatában azt hangsúlyozta, hogy a legjobb vadászati „törvény” a Bibliában található. Ha azt betartják a vadászok, biztos nem vétenek a polgári törvények ellen sem. Ugyanakkor élesen bírálta a „perverzitás határát súroló állatvédelmet”, elítélve, hogy például Budapesten ma már több kutyát visznek ölben, mint gyermeket.

Megvitatják közös dolgaikat

A Vadásznapok kezdeményezésének körülményeiről és a vadászok egyesületbe tömörüléséről Márton István, Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesületének vezetője beszélt. „2010 novemberétől lejártak a tízéves szerződések, amelyek a vadászterületek kiadásáról szóltak, és ezzel egyidejűleg elkezdődött a szervezkedés Hargita és a két szomszédos megyében” – részletezte a Székely Gazda kérdésére Márton István. Elmondta: új vadászegyesületek és tulajdonosi társulások jöttek létre azért, hogy a 406-os törvény értelmében törvényes keretek között folytathassák tevékenységüket. Ugyanis azokon a vadászterületeken, ahol a tulajdonosok részaránya meghaladja az 51 százalékot, a területeket a tulajdonosok adhatják bérbe a vadászegyesületeknek. Emiatt Székelyföldön több mint húsz vadászegyesület jött létre, és a tulajdonosi társulások által jutottak vadászterületekhez. Ezek a vadászegyesületek azonban nem tagjai az Országos Vadász Szövetségnek, és noha voltak próbálkozások a szövetségi tagság megszerzésére, a kérelmet minden alkalommal visszautasították. „Olyan helyzet alakult ki, hogy jónak láttuk az újonnan alakult vadászegyesületekkel szervezkedni” – fejtegette Márton. Mint magyarázta, ekkor döntötték el, hogy összehívják a vadászokat egy kötetlen beszélgetésre, ahol megvitathatják közös dolgaikat, erre pedig legalkalmasabbnak a Vadásznapok megszervezése mutatkozott. Így sikerült megszervezni múlt évben Csíkdánfalván az I. Székelyföldi Vadásznapokat. „Azért neveztük székelyföldinek, hogy ezzel is egy téglát letegyünk a székelyföldi autonómia asztalára” – érvelt Márton István. Időközben országos szinten szervezkedni kezdtek a vadászok, és egy új országos szövetség létrehozásán munkálkodnak. „Szükségünk van az új szövetségre, hiszen kell egy olyan tömörülés, amely a mi érdekeinket képviseli a különféle szakminisztériumokban, és amely akár a törvényalkotásba is érdemben hallatni tudja szavát” – közölte Márton. Kifejtette, a három székelyföldi megye vadászainak összefogása azért is fontos, mert ez a vidék gazdagabb nagyvadban, mint az ország többi része, és itt lehetőség van a vadászturizmus fejlesztésére is.

Szervezés sebtében

Egyébként a főszervező Gyergyószentmiklósi Vadászegyesületnek nem kis erőfeszítésébe került megrendezni Gyergyószárhegyen a II. Székelyföldi Vadásznapokat, ugyanis alig több mint egy hónap állt rendelkezésükre, miután kiderült, Szováta nem tudja vállalni a rendezvényt. „Tavaly a Csíkdánfalván szervezett I. Székelyföldi Vadásznapokon, amikor kisebb társaságban beszéltünk arról, hogy a következőt ki szervezze meg, felajánlottam, hogy akár Gyergyószárhegyen is megszervezhetjük” – fejtette ki magazinunk érdeklődésére Gábor László, a Gyergyószentmiklósi Vadászegyesület tagja. Mint részletezte, az eredeti elképzelés az volt, hogy mindig más megyében és más településen legyen a vadásznap, vagyis az első Hargita megyében volt, a következő Maros megye kellett volna legyen, majd Kovászna megye. Idén Szováta kellett volna megszervezze a vadásznapokat, közben valami okból nem tudták vállalni – ez szeptemberben derült ki – fűzte tovább a gondolatot Gábor, elmondva, hogy egyesületük úgymond az utolsó percekben ugrott be szervezőként Szováta helyett. Így nagy hátránnyal foghattak hozzá a szervezkedéshez, hiszen minden végleges információt az utolsó két hétben tudtak közölni az érdeklődőkkel. Mindez azonban fikarcnyit sem érződött a jó hangulatú, kötöttségektől mentes rendezvényen.

Európa nehezen fogadja el a vadászszenvedélyt

Az Országos Sport-, Vadász- és Horgászegyesület alelnökeként szóló Kelemen Attila Maros megyei parlamenti képviselő arról beszélt, mennyire nehéz még mindig elfogadtatni az Európai Unióval a „vadászszenvedélyt”, holott ez az emberiség egyik legősibb foglalkozása. „Mivel két évet tevékenykedtem az Európai Parlamentben is, alkalmam adódott megtapasztalni,

HIRDETÉS

STYLUS GROUP
HEAT EQUIPMENTS & SERVICE

Celsius P35 (35 kW)

- Zárt és nyitott fűtési rendszerre köthető berendezés
- Kétaknás (tűztér és tüzelő utántöltő tartály) felső felöntő ajtóval
- Nagy tűztér, nagyméretű tüzelőajtó 200x300mm, tüzelőadagoló 390x260mm
- A tüzelőanyag az első ajtón lehet fa,szén, papírhulladék az utántöltő tartály felöl laza fűrészpor, faforgács ,pellet
- Melegvíztárolóval, puffer tartállyal csatlakoztatható
- Max. 2 bar nyomáson üzemeltethető

Alkalmazási terület:
Kiválóan alkalmas faüzemek, kisebb mezőgazdasági létesítmények fűtésére is!

Ár : 3,990 Ron
Az ár tartalmazza az áfá-t.

Tüzelőanyagok:
Fa, szén, papírhulladék, forgács, fűrészpor,pellet

Bővebb információk: a cég székhelyén Csikszereda Kossuth Lajos utca 32-34 szám alatt vagy a 0366-566813-as telefonon.

hogy a vadászok magyarázkodni kényszerülnek – főleg a zöld és nagyon zöld környezetvédők előtt –, mivel ezek az emberek úgy tekintenek a vadászatra, mint egy olyan káros szenvedélyre, aminek nincs helye a 21. században. Pedig a vadászat az egyik legősibb elfoglaltság, és egyben a legősibb szenvedély is" – jelentette ki Kelemen Attila. Hozzáfűzte: ma már nagyon sok olyan állatfaj él, amely csak azért létezhet, mert a vadászok vigyáznak rájuk. Kifejtette, a vadászat embereket, országokat köt össze, a 21. század azonban bizonyos speciális követelmények elé állítja a mai vadászokat. Ezt viszont a vadászni szerető emberek át tudják hidalni, és képesek megtalálni azt az egyensúlyt, amely kiegyenlíti a nézeteltéréseket a vadászok és a vadászatot ellenzők között. A vadászat perspektívája kapcsán Kelemen Attila elmondta: Románia még ma is a vadászat paradicsomának számít, és ha ezt elhisszük, az azt jelenti, hogy a vadgazdálkodás, a vad óvása jó úton halad. „Ezt kell megőrizze Románia, hogy az utánunk következő generációknak is majd legyen, ahol ennek a nemes szenvedélynek hódolni" – összegzett Kelemen.

Nem cél a trófeaszerzés

A bográcsok környékén tüsténkedő vadászok minden kíváncsiskodót finom pálinkával vagy borral kínáltak bemelegítőként míg megfő az ínyenc étel. Meglepő volt viszont, hogy az egyébként vidám társaságban alig lehetett hallani hajmeresztő vadásztörténeteket. A szűkszavúság titkát Miklós Márton tusnádi vadász „fejtette meg" érdeklődésünkre, visszakérdezve: „Azt meséljem el, hogyan futottam el a medve elől?" Az idős vadász ugyanis nem titkolta, hosszas pályafutása alatt volt példa olyanra is, hogy hiába volt csőre töltve a puska és célkeresztben a medve, a ravaszt nem szabadott meghúzni, mert az engedély vaddisznóra szólt. Ugyanezt erősítette meg Barabás Attila gyergyószárhegyi vadász is, elmondva, hogy sokszor fényképezőgéppel vadászik, de többször is előfordult, hogy leengedte a fegyvert, noha célkeresztben volt a vad. „Nem cél a trófeaszerzés" – szögezte le Barabás, elmondva, hogy a mai vadászoknak sokkal nagyobb élmény természetes környezetében látni a vadat, semmint a trófeákkal büszkélkedni.

A Gyergyószentmiklósi Vadásztársulat által szervezett eseményt Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesülete is támogatta. A következő vadásznapot Szovátán szervezik meg.

Jánossy Alíz

HIRDETÉS

Rossz döntések

ELLENÜNK

2012 júniusában elkezdik a Székely Mikó Kollégium visszaállamosítását. Két magyar embert három év börtönre ítélnek, mert visszaszolgáltatták a kommunisták által elkobzott javakat. **Tiltakoztunk!**

Határozott lépések

ÉRTÜNK

2012. szeptember 1-én 25000-en tüntettünk az igazságtalanság ellen. Minden egyes ingatlant, talpalatnyi földet és erdőt vissza kell szolgáltatni jogos tulajdonosának. **Ezt a harcot továbbvisszük!**

December 9-én SZAVAZZON jelöltjeinkre!

RMDSZ MINDIG A MAGYAROKÉRT

FOTÓK: SZAKÁLI GÉZA

Székelykeresztúron találkoztak a Hargita megyei mangalicások

Egyesületi farmokkal oldanák meg az értékesítést

A száraz esztendő a mangalicásokat sem kímélte, de a nehézségek ellenére továbbra is felmenő ágon van – a néhány évtizeddel ezelőtt még a székelyföldi parasztportákon is jól ismert – zsírdisznó tenyésztése. A Hargita Megyei Mangalicatenyésztők Egyesületének tagjai októberben Székelykeresztúron gyűltek össze, ahol egyik legnagyobb gondjukra, az értékesítésre kerestek megoldásokat.

Egyre nagyobb érdeklődés övezi a mangalicatenyésztést. A műfaj számára ugródeszkát jelentő Hargita Megyei Mangalicatenyésztők Egyesülete az egyik legnagyobb akadály megszüntetésére keresett járható utakat a székelykeresztúri találkozó alkalmával. „Keresztbe tett a tenyésztőknek a kisvágóhidakról szóló, 2011/35-ös törvény, amely eleinte megoldással biztatott, később azonban csalódást okozott, mert az előjelek ellenére végül mégiscsak kizárólag A-kategóriás farmokon tenyésztett mangalicákat vállalnak a vágóhidak" – fogalmazott a találkozón Márton István, Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesületének igazgatója.

Albert András, az ivói vadasparkot működtető Elk Farm tulajdonosa szerint a vágást és az értékesítést nem annyira nehéz megoldani, mint azt elsőre gondolnánk. „Teljesíthe-

tő feltételei vannak az A-kategóriás farmnak. Egyebek mellett környezetvédelmi és állategészségügyi engedélyek beszerzése szükséges, de amint ezek meglesznek, a vágás és az értékesítés elől is elhárul az egyik legnagyobb akadály” – jelentette ki a vállalkozó. Az engedélyeztetés mellett – mutatott rá Albert – másik probléma, hogy a mangalica nem szerepel a román nyilvántartásban.

Bővülő egyesület, lehetőségekkel teli honlap

A Hargita Megyei Mangalicatenyésztők Egyesületének jelenleg 13 tagja van. Mint Köllő Zoltántól, az egyesület elnökétől megtudtuk, Hargita megyében mintegy 10-12 éves múltja van az „újkori” mangalicatenyésztésnek, hivatalosan viszont csak nyolc évvel ezelőtt éledt újra az ágazat. Mivel átfogó feltérképezés nem létezett korábban, az elnök azt sem zárja ki, hogy akár rögtön a rendszerváltást követően máris próbálkoztak a zsírdisznóval a gazdák. „Az emberek egyelőre nem ismerik a mangalicát, holott egészségesebb a fogyasztása, mint a széles körben ismert házi sertésé. Emellett a tenyésztése is könnyebb, mert igénytelenebb állat” – magyarázta a szakember. Úgy véli, a fajta tulajdonságai miatt nem követel intenzív állattartást, így kedvező szabadtartási körülmények között a gazdának elég csupán heti néhány alkalommal enniük adnia, vetnie rájuk egy pillantást.

Az egyesületi mangalicatartók között a legnagyobb létszámú állományok jelenleg 50-60 egyedet számlálnak, de olyan is van, aki foglalkozott már egyszerre száz sertéssel is. Az egyesületi tagok között ellenben akadnak olyanok is, akik csupán 2-4 mangalicát tenyésztenek – tudtuk meg Köllő Zoltántól.

A Hargita Megyei Mangalicatenyésztők Egyesülete honlapot létesített. A www.mangalicahargita.ro-t az ágazat népszerűsítése, illetve az értékesítés elősegítése érdekében hozták létre, és az eredmény máris megmutatkozott: Lettországból érdeklődtek a mangalicák iránt, és ezres nagyságrendű felvásárlással kecsegtették a tenyésztőket – tudtuk meg az elnöktől. „Mind élő állatként, mind pedig vágottként, félkész termékként érdekelne az értékesítés, mert mindkét téren szükségünk van előrelépésre” – tette hozzá Köllő.

Az egyesület tagdíja évi 100 lej, a belépés pedig 50 euróba kerül. Az egyesület megyei önkormányzati támogatásáról a találkozón megjelent Borboly Csaba tanácselnök biztosította a tenyésztőket.

Egyelőre hobbiállat

A mangalicákat jelenleg a gazdák többnyire hobbiból tenyésztik. Az elnök szerint egyelőre nem beszélhetünk olyan tenyésztőről, aki kifejezetten mangalicából élne. A székelykeresztúri találkozó házigazdái, Fazakas Attila és Marosi János is szenvedélyből foglalkoznak a magyar sertésfajtával. Előbbi gabonahiány miatt volt kénytelen eladni állománya egy részét, utóbbi pedig 10 hektáros gyepes, feredő-, dagonyázótóval is ellátott „disznóparadicsomát” nem szeretné túlterhelni, ezért nem kívánja bővíteni az állományát sem.

„Öt éve hozattam az első mangalicáimat Magyarországról, két göllyét és egy kanmalacot. A teljes állományom ezektől származik. Ősszel még száz mangalicám volt, de gabonahiány miatt 16-ot el kellett adnom, ezek mellett pedig vágnom is kellett. A fenntartásuk egyszerű, nem igényel különösebb odafigyelést, de most a vízhiány miatt eléggé nagy a ráfordítás. A farm mellett elfolyó patak, amióta az eszemet tudom, mindig vizet adott, de most kiszáradt, és meggyűlt a baj az itatással, mert hordani kell a vizet” – nyilatkozta Fazakas Attila, hozzátéve, hogy az élő mangalicát vásárlók többnyire tenyészteni akarnak, nem pedig levágni. A mangalica istállóban nehezebben fejlődik, mint szabadtartásban, a belőle készült termékek finomabbak és egészségesebbek, húshozamuk viszont jóval kisebb, mint a hagyományos házisertéseké – közölte a gazda. Míg a házisertés kilójáért 6-7 lejt kapnak, addig a mangalica egységára 10 lej körül mozog – árulta el.

A bözsefalvi Marosi János öt mangalicával kezdte ezelőtt bő hét évvel. Egy osztrák üzletemberrel közösen panziót építettek volna Bözsefalván, de pénzhiány miatt az osztrák kiszállt az üzletből, a megvásárolt 10 hektárt pedig mangalicatenyésztésre használja Marosi. A sertéseknek valóságos paradicsoma a halastóval, dagonyázóval és erdős, ligetes résszel is megáldott terület: minden megtalálható, ami a „disznóboldogsághoz” kell. „Körülbelül 80 mangalicám van, és nem is szeretném bővíteni az állományt, hogy ne éljék fel a terület adta lehetőségeket. Többnyire visszatérő vásárlóim vannak, kollégák keresnek meg vásárlási szándékkal” – magyarázta Marosi.

Az egyelőre még a jövő zenéje, hogy a hobbi mikor válik hivatássá és önálló megélhetési tényezővé, de a mangalicatenyésztés népszerűvé válásáról árulkodik, hogy a székelykeresztúri találkozón három újabb gazda is felvételét kérte a megyei mangalicatenyésztők egyesületébe. „Három éve kezdtünk el mangalicákat tenyészteni, jelenleg 65 sertésünk van. Rokonoktól értesültünk az egyesület létéről, és azért szeretnénk tagok lenni, mert úgy véljük, ez segítene bennünket az értékesítésben” – nyilatkozta Gál Katalin szentegyházi fiatal gazda, aki Bözsefalván erősítette meg belépési szándékát.

A jövő sertése?

„Újrahonosításról beszélhetünk, hiszen a mangalicát az 1950-es, 60-as évekig Romániában is tenyésztették. Az érdeklődés évről évre egyre nagyobb, felmenőben az ágazat. A találkozó haszna a kapcsolatrendszer bővítése és tapasztalatcsere mellett a legfontosabb irányelvek megvitatása volt. Körvonalazódik a mangalicatenyésztés jövője, most már tudjuk, hogy mi az irány: egyesületen belül létre kell hoznunk közösen két-három A-kategóriás farmot, ezek mellett pedig feldolgozókat füstölőkkel, érlelőkkel, amelyek az egyesületi tagok állományát szolgálnák ki” – összegzett Márton István. Több tenyésztő is úgy látja, hogy a jövőben megfordulhat az eddigi szokás, és a sertéstenyésztés a hagyományos házisertéstől átbillenhet a mangalicák javára.

„A terület és a pénz a kulcs, maga a mangalica beszerzése és tenyésztése nem jelent olyan nagy gondot. Az is életképes megoldás lehetne, ha a tenyésztők a közbirtokosságoktól kérnék haszonbérbe a területet, mondjuk 25 évre. A helyszínt jól meg kellene választani, hogy védeni lehessen a vadaktól és persze víz is legyen rajta” – vázolta Márton.

Kovács Hont Imre

Mi szükséges a sertésfarmok engedélyezéséhez

A sertésfarmok törvényes működéséhez engedélyek, ezek megszerzéséhez pedig alapos ismereteket alátámasztó kérelmek kellenek. Állategészségügyi, közegészségügyi, vízügyi, esetenként pedig környezetvédelmi engedély a feltétele a működő farmoknak, amelyek beruházására és működésére külön előírások vonatkoznak. Farmot törvényesen csakis jogi személy működtethet.

„Az állategészségügy kérelme, hogy a működtető szerződésben álljon állatorvossal, és jelezze neki a születést, elhullást, adásvételt. A farmernek ugyanakkor biztosítania kell az állatjólét feltételeit, emellett pedig szerződés alapján kell elszállíttatnia az elhullt állatot” – tudtuk meg Ladó Zsolttól, a Hargita Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Igazgatóság vezetőjétől

Közegészségügyi szempontból az 1997/536-os minisztériumi rendelet 11-es cikkelyének előírásai a mérvadók. Ezek szerint a 2 ezernél kisebb létszámú sertésfarmoknak legkevesebb 500 méterre kell helyezkedniük a legközelebbi lakóháztól. Nagyobb létszám esetén a minimálisan megkövetelt távolság 1000 méterre nő. A meghatározott számértéket akkor köteles betartania a működtetőnek, ha nem rendelkezik hatástanulmánnyal, amely igazolná: nem áll fenn közegészségügyi fenyegetettség, és kialakítható a farm az említettnél közelebbi helyszínen is. „A hozzánk benyújtott dossziénak tartalmaznia kell a farm technikai leírását, részletes tervrajzokat, urbanisztikai engedélyt, cégpapírokat és illetéket. Közegészségügyi szempontból főleg a szagokkal, a fertőzésveszéllyel, a rágcsálókkal és a legyekkel akadnak gondok” – nyilatkozta érdeklődésünkre Vacaru Katalin szakorvos. Az 536-os rendelet értelmében – hatástanulmány hiányában – a sertésürüléket a gazdának a legközelebbi lakóháztól legalább 1000 méterre kell tárolnia.

Utóbbi rendelkezést – az egyik legkényesebb szempontként – a vízügy miatt kötelesek betartani a gazdák. A sertés ürüléke ugyanis – a szárnyasokéhoz hasonlóan – állaga miatt nagymértékben szennyezheti az ivóvízhálózatot. A vízügyi engedélyezéshez minisztériumi szakképesítéssel rendelkező vállalatok állítanak össze iratcsomót, a területi kirendeltségek csakis ezek alapján bocsátanak ki engedélyt. Hargita megyében öt ilyen céget tartanak számon: Csíkszeredában a Hydroteamet és a Geoline-t, Székelyudvarhelyen a Total Proiectet és a Pectát, Gyergyószentmiklóson pedig a Geotech-et. Az idevonatkozó követelményeket a 2012/799-es rendelet írja elő. A jogszabály nem rendelkezik az ivóvíz eredetéről, a trágyalé és a szennyvíz kezeléséről, de az iratcsomóban ezen tényezők helyzetének is szerepelnie kell. A legtöbb gond egyébként a nitrátszennyezettséggel adódik, amely a trágyából származik. Az Olt vízgyűjtőjében az Alcsík-térség – Csíkszentgyörgy községet leszámítva – teljes egészében nitrátszennyezett övezetként szerepel, ezért itt fokozott körültekintés szükséges – tudtuk meg Darvas Ágnes vízügyi szakembertől.

HIRDETÉS

Valóra vált gazdaálom

December 5-én indul a keresztúri tejüzem

FOTÓK: DOMJÁN LEVENTE

A gyártócsarnokok átalakítása után már az új gépek és eszközök beüzemelésére készülnek a székelykeresztúri tejfeldolgozóban, ahol a tervek szerint november 29–31. között a próbatermelésre, december 5-től pedig az üzem hivatalos újraindítására is sor kerül. A 420 ezer eurós beruházás részeként bővült a járműpark is: a három újonnan vásárolt Iveco teherautót decembertől napi szinten munkára fogják.

A tervezett ütem szerint haladnak a székelykeresztúri tejfeldolgozó üzembe helyezési munkálatai – mondta el magazinunk érdeklődésére Varga-Nagy László, az üzemet felvásárló Nagy-Küküllő Mezőgazdasági Szövetkezet igazgatótanácsának elnöke. „A felújítás során a beszerelésre került új gépsorok és technológia miatt az épületen is módosítások történtek. A korábbihoz képest más lett az üzemen belül a tej útja, ebből adódóan a csarnokok teljes belső átépítésére is szükség volt” – magyarázta Varga. Mint hozzátette, a régebbi, de még használható gépsorok felújításával is nagyon sok problémájuk volt. „A legtöbb gépen még az utolsó csapágyat is ki kellett cserélnünk, habár a gyár termelésének 2010. áprilisi leállításakor állítólag üzemképes állapotban voltak letéve. Ehhez képest szinte mindent ki kellett cserélnünk. A legtöbb gondunk viszont a gyár hőközpontjával van. Utóbbiból a régi helyébe szerettünk volna egy új, teljesen automata üzemelésűt vásárolni, viszont ez már nem fért bele a költségvetésbe. Ezt a beruházást sajnos a jövő évre kell halasszuk. A termelést ez egyelőre nem fogja zavarni, az üzemben használt meleg víz és gőz előállítása viszont a régi hőközpont révén drágábbá válik” – sorolta a keresztúri szakember. Az üzem hűtésrendszere kapcsán viszont nem voltak hajlandók kompromisszumot kötni: itt a korábbival szemben mindent új eszközökre és modern technológiára cseréltek. A termékek hűtése ugyanis előzőleg sólében és ammóniában történt, ehelyett most jégvízgyártó berendezést szereltek.

420 ezer eurós beruházásból újítanak

A gazdatulajdonú tejfeldolgozó üzem indulásának előkészítése terén ugyanakkor jelentős újításon esett át a gyár járműparkja is: a tejbegyűjtés érdekében három új Iveco márkájú kisteherautót vásároltak, de három román gyártmányú tejszállító kamiont tettek használhatóvá az üzemmel együtt átvett tizenöt járműves flottából is. Utóbbit viszont Varga-Nagy hatalmas és költségigényes munkának nevezte, így a szűkös anyagi lehetőségeik mellett kényszermegoldásnak tartva az eredménnyel sem maradéktalanul elégedett. „A működőképessé tett három Saviem már előrehaladott kora miatt is rég selejtezésre érett, de indulásból nem tudtunk egyből hat új járművet vásárolni a tej begyűjtésére, illetve a tejtermékek szállítására. Ezért kénytelenek voltunk a régi géppark-ból is néhányat megmenteni, annak ellenére, hogy valójában háromszor akkora üzemanyag-fogyasztást fognak produkálni, mint az újonnan vásárolt járművek. Ahogy tudjuk, majd azért ezeket is igyekszünk lecserélni, a legvalószínűbb, hogy az első féléves mérleg elkészülése után pályázati forrásokból” – magyarázza az igazgatótanács elnöke. Elmondta, a három új Iveco kisteherautó mellett vásároltak egy Dacia Logan gépkocsit is, amit a vajgyár napi ügyintézéséhez fognak használni. A járművek beszerzési költségeihez amúgy Hargita Megye Tanácsa és a megyei önkormányzat vidékfejlesztési egyesülete mellett a magyar Vidékfejlesztési Minisztérium is hozzájárult.

Az üzem felújítására és felszerelésére fordított beruházások összértéke egyébként 420 ezer euróra rúg. Ez már a gyártósorokhoz szükséges gépek és berendezések, illetve a logisztika által megkövetelt járművek értékét is magában foglalja. „Ezek mind új gépek és szállítóeszközök. Ezeken keresztül gyakorlatilag megduplázódik a gyár értéke, és a termelés indításának napjára súrolni fogja az egymillió eurót” – hangsúlyozta érdeklődésünkre Varga-Nagy.

Indulásra hangol a gyár

A tejfeldolgozáshoz rendelt új gépek és a csővezeték-szerelési munkálatok készen vannak, sőt mi több, a november 29–31. közötti napokra beütemezett próbatermelés után december 5-én az üzem napi szintű termelése is elindul. „Folyó év december 5-én az üzem Târnalact márkanév alatt megkezdi a termelést. Ezt a nagy megvalósítást a tejtermelő gazdák, Hargita Megye Tanácsának anyagi és erkölcsi támogatásával valósították meg, kimondottan a tejtermelő gazdák érdekében, lehetőséget biztosítva ezzel a megélhetéshez és a helyben maradáshoz Székelyföldön több mint 500 tejtermelő család számára” – fogalmazott Varga-Nagy.

Az eszközök és berendezések beszerelési munkálatait egyébként a gépeket gyártó és forgalmazó cég szakemberei végezték, de ugyancsak a gyártó felel a termelési sor üzembe helyezéséért is. A termelés elindítása kapcsán a fő hangsúlyt elsősorban a friss termékekre – csomagolt tejre, tejfölre, kefirre és szánára – helyezik, ehhez az alapanyagot napi szinten 10-12 ezer literes mennyiségre számolva 42 tejcsarnokból biztosítják, döntően a Küküllő és Homoród vidékéről. „Ennél sokkal többet is fel tudnánk dolgozni. Az induláshoz számított 10-12 ezer literes tejmennyiség egyébként a gyár termelési kapacitásának nagyjából 30 százaléka” – teszi hozzá az igazgatótanács elnöke. A tejkínálat, illetve a termékek iránti kereslet kedvező alakulása kapcsán az üzleti tervükben amúgy az első esztendőben 15 ezer, a másodikban 20, míg a harmadikban napi szinten 25 ezer liter tej feldolgozása szerepel. „Erre a mennyiségre nekünk meg is vannak a felvásárlóink” – hangsúlyozta a szakember. A szövetkezet tagjainak egyébként az a termelt tej mennyiségének és minőségének függvényében literenként 1,2 és 1,5 lej közötti árat ajánlanak.

Hagyományos termékekkel is erősítenek

A termékportfólióban persze friss termékek mellett a túró- és sajtféleségek is helyet kapnak: ám ezekből is inkább olyan termékekkel kívánnak előrukkolni, melyeknek Keresztúron amúgy is nagy hagyománya van. „De ezenkívül számos újdonság is lesz” – jegyzi meg a szakember, ám az üzleti titokra hivatkozva egyéb részletet ezzel kapcsolatban egyelőre még nem akart elárulni. Annyit viszont elmondott, hogy a Nagy-Küküllő Mezőgazdasági Szövetkezet tejtermékeivel Hargita megye mellett számos Maros, Szeben és Brassó megyei bolt polcán is találkozhatunk majd. A gazdatulajdonú üzem termékeit egyébként hamarosan a Székelykeresztúron, illetve a megye nagyobb városaiban nyíló bemutatóüzletekben is megkóstolhatjuk majd. „A termékeinket a Nagy-Küküllő Mezőgazdasági Szövetkezet által gyártott és forgalmazott Târnalact márkanévről, illetve a fenyvesek és dombok között kékelő Küküllő folyóról lehet felismerni” – árulta el a termékeik csomagolására utalva Varga-Nagy László.

Domján Levente

Dr. Fazekas Sándor, a magyar kormány vidékfejlesztési minisztere:

„Fontos számunkra, hogy a vidéken élő magyarok határainkon túl is tisztes megélhetést remélhessenek a mezőgazdaságtól”

A mezőgazdaságtól remélhető tisztes megélhetés pártolása és a versenyképes működés elősegítése is ösztönözte a magyarországi Vidékfejlesztési Minisztériumot a székelykeresztúri tejfeldolgozó 5 millió forinttal való támogatására – állítja lapunknak adott interjújában dr. Fazekas Sándor, a magyar kormány vidékfejlesztési minisztere. A tárcavezető Domján Levente kérdéseire válaszolva a 2014-től életbe lépő Közös Agrárpolitika romániai és magyarországi hatásairól, a külföldiek földvásárlását tiltó rendelkezések meghosszabbítási esélyeiről, illetve a géntechnológia alkalmazásának kockázatairól is véleményt mond.

Miniszter úr, milyen szerepet szánnak Székelyföldnek, illetve a székelyföldi gazdáknak a vidékfejlesztési, gazdaságfejlesztési tervekben, stratégiákban?

A Vidékfejlesztési Minisztérium, ahogy a határon túli magyar területek mindegyikében, úgy a Székelyföld esetében is azt tartja különösen fontosnak, hogy összehozza a mezőgazdaság, a vidékfejlesztés azon magyarországi és határon túli szereplőit, akik akarnak és képesek is tenni az adott térségek felemelkedéséért. Tárcánk egyik legfontosabb támogatási lehetősége az lehet majd, hogy menedzselni tudja az egyes térségekben – és természetesen a magyarlakta térségek között is – az agrárszereplők közötti kapcsolatokat, tudásmegosztást, szerveződést, egészen konkrét projektek megfogalmazódásáig.

A július 17-én, Budapesten megtartott első székely kerekasztal-megbeszélés is megmutatta, hogy a Székelyföld különböző területeiről érkező szakemberek le tudnak egymás mellé ülni, és fel tudnak sorakozni Magyarország Vidékfejlesztési Minisztériumának a vidékfejlesztési együttműködés előmozdítását célzó kezdeményezése mögé.

Egyre szélesebb együttműködés formálódik az erdélyi gazdaszervezetek és a vidékfejlesztési tárca között, ugyanakkor a szaktanácsadás, szakemberképzés, oktatási együttműködés terén is. Spontán módon vagy tudatosan történik így?

Természetesen tudatosan, hisz kiemelten fontosnak tartom a határon túli területeken, köztük az Erdélyben megvalósuló szaktanácsadás és szakemberképzés lehetőségének biztosítását, melynek elsődleges célja a szülőföldön való megélhetés elősegítése. Ennek egyik fontos pillére a megfelelő gyakorlati helyek elérhetősége, amelyet elsősorban helyben kell kialakítani, illetve bővíteni. De igény szerint magyarországi gyakorlóhelyeket is igyekszünk rendelkezésre bocsátani. Lényeges, hogy az erdélyi magyar gazdák anyaországi egyetemek – mint például a gödöllői Szent István Egyetem – által szervezett olyan képzésben részesüljenek, amelyek illeszkednek a román jogszabályi környezetbe.

Támogatják az értékes kezdeményezéseket

Mi mozgatta a Vidékfejlesztési Minisztériumot, amikor ötmillió forinttal támogatta a gazdatulajdonba került székelykeresztúri tejfeldolgozó modernizálását?

Rendkívül fontos számunkra, hogy a vidéken élő magyarok határainkon túl is tisztes megélhetést remélhessenek a mezőgazdaságtól. A székelykeresztúrihoz hasonló üzemek nagyszámú helyi lakos megélhetését és helyben maradását biztosítják, ezért fontos, hogy lehetővé tegyük számukra a versenyképes működéshez, végső soron a fennmaradáshoz szükséges innovációt. A támogatásból megvásárolt haszonjárművek a szövetkezet termelési és értékesítési tevékenységét fogják szolgálni. A szövetkezet beszámolója szerint a szállítógépek hiánypótlása a magyar Vidékfejlesztési Minisztérium támogatása nélkül nem valósulhatott volna meg.

Nyitottak-e hasonló kezdeményezések felkarolására?

Számos olyan megkeresés érkezik a Vidékfejlesztési Minisztériumba, amely gazdálkodói szervezetek szakmai programjaihoz kér támogatást. Forrásaink ugyan végesek, de erőnkhöz mérten örömmel támogatjuk ezeket az alulról építkező, értékes kezdeményezéseket. Meggyőződésem, hogy a helyileg szerveződő egyesületek ismerik legjobban a vidéki lakosság boldogulásához, illetve a határon túl élő magyar vidéki közösségek megmaradásához szükséges irányokat.

A Darányi Ignác-tervben például kínálkozik-e mód a Hargita és Kovászna megyei Székely termék márkajegyet viselő termékek magyarországi piaci jelenlétének támogatására, ösztönzésére?

A magyar vidék szempontjából kiemelkedő fontosságúnak tartom – és a Darányi Ignác-terv egyik stratégiai programja is azt irányozza elő –, hogy a hazai mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek belföldi piaci pozícióit megerősítsük és számukra stabil exportpiacokat szerezzünk. Ennek érdekében több célzott agrármarketing-programot is indítottunk, amelyek fő üzenete az, hogy a magyar mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek, a Magyar Termékek kiváló minőségűek, vásárlásukkal a fogyasztó a magyar vidék felemelkedését segíti. A tudatos fogyasztó keresi a Magyar Termékeket, amivel növeli keresletüket, erősíti piaci pozícióikat, és ezzel elősegíti az agrármunkahelyek számának növekedését. Egyik ilyen kezdeményezés az ősszel Kárpát-medencei vándorútjára indult Magyar Termék Nagydíjat bemutató kiállítás. A tárlat a magyar vállalkozásokat és szolgáltatásaikat, termékeiket, a magyar kreativitást kívánja bemutatni. Első állomása éppen Csíkszeredában lesz, ahol a hagyományosan jó minőségű Székely termékek is csatlakoznak a programhoz, hogy azután Dunaszerdahelyen keresztül Kárpátaljára és Délvidékre is eljussanak.

Jobban járunk az új KAP-pal

Miniszter úr, más témát is szóba hoznék. Ha az Európai Unió formálódó új Közös Agrárpolitikáját (KAP) nézzük, az új irány – gondolok akár a zöldítésre – mennyire kedvez az EU-hoz nemrég csatlakozott tagállamok gazdálkodóinak? Mennyire érvényesülnek benne a magyar és romániai gazdák érdekei?

Az új Közös Agrárpolitika a Bizottság szándékai szerint egyenlő feltételek megteremtésére törekszik a régi és új tagállamok között. Ennek egyik eszközeként szolgál a közvetlen támogatási források tagállamok közötti kiegyenlítése is, melynek során az alacsonyabb támogatási szinttel rendelkező – jellemzően újabb – tagállamok forrásai kiegészítésre kerülnek a – főként régebbi tagállamokat csoportosító – magasabb támogatásszintű országoktól történő elvonással. Ez a forrásátcsoportosítás pedig többségében az új tagállamoknak kedvez, így Romániának is. Magyarországot, mivel a jelenlegi rendszer szerinti támogatási szintje nagyjából az uniós átlag körül alakul a forrásátcsoportosítás várhatóan nem érinti.

Az azonos feltételek megteremtését szolgálná a jelenleg meglévő sokrétű támogatási rendszerek megszüntetése, és egy minden tagállamban egységes rendszer bevezetése is. Úgy vélem azonban, hogy a szándék ellenére helyenként az új rendszerben is más feltételek érvényesülnek majd a SAPS-ről (egységes területalapú támogatási rendszer – szerk. megj.), illetve az SPS-ről (összevont területalapú támogatási rendszer – szerk. megj.) áttérő tagállamokra. Utóbbiak számára például lehetővé tenné, hogy bizonyos történelmi referenciákat átmenetileg figyelembe vegyenek a jogosultságok értékének kiszámításakor, míg számunkra ez nem lehetséges.

Ugyanakkor kedvezőnek tekinthető, hogy a jellemzően új tagállamok által alkalmazott termeléshez kötött támogatás lehetősége megmarad, bár az abrakfogyasztó ágazatok segítésére, amelyek mind Magyarország, mind Románia számára fontosak lennének, ebből a forrásból nem nyílna lehetőség. Ez utóbbi két kérdésben igyekszünk számunkra kedvező változtatásokat elérni a tárgyalások folyamán.

A zöldítést illetően egyetértünk Románia nézeteivel, mely szerint a Bizottság által javasolt feltételrendszer nem veszi figyelembe a gazdasági realitásokat. Elfogadjuk a közvetlen kifizetések további zöldítését, azonban a támogatás kritériumait oly módon kell megalkotni, hogy az ne jelentsen aránytalan terhet a gazdák számára. A kisebb gazdaságok megóvása érdekében az ökológiai célterület és a diverzifikáció területi küszöbeinek emelése lenne szükséges.

Összességében azonban, az új tagországok számára több kedvező intézkedést is tartalmaz a jövő agrárpolitikája. Magyarország és Románia számára jelentős könnyebbséget jelent majd a bevezetendő kisgazdasági támogatási rendszer, hiszen az ide belépő gazdák nemcsak a zöldítés követelménye alól mentesülnek, de jelentős adminisztratív könnyítéseket is élveznek majd. Ez pedig a két országra jellemző elaprózott birtokszerkezetből adódóan jelentős egyszerűsítésként értékelhető.

Az új KAP-ban a fiatal gazdák megkü-

lönböztetett támogatásának ön is nagy fontosságot tulajdonít. Hogy látja, a különtámogatások fognak több fiatalt az ágazat mellé állítani, vagy az ösztönzésnek, a gazdatársadalom fiatalításának más kulcstényezői is vannak?

Valóban fontosnak véljük a mezőgazdaságban foglalkoztatottak korszerkezetének javítását, hiszen ez az ágazat megőrzésének egyik záloga. Meglátásom szerint a bizottsági javaslat a fiatal gazdák különtámogatására jó ösztönzőként működhet a fiatalok gazdálkodó kedvének fellendítéséhez. A támogatás odaítélésének feltételeit azonban nagyobb körültekintéssel szükséges megalkotni annak érdekében, hogy a kívánt célt elérje, és valós ösztönzőként hasson. Szélesebb körben fejtene ki ösztönző hatást, ha minden 40 év alatti számára és legalább 100 hektárig lehetőség lenne a kiegészítő támogatás lehívására. Hiszen nem szabad figyelmen kívül hagynunk a realitásokat, miszerint aki gazdálkodásba kezd, az életképes gazdaság megteremtésére törekszik, amely csak nagyobb területen lehetséges.

Meggyőződésem, hogy a különtámogatás Európa-szerte fontos eszköze lesz a korszerkezet-váltásnak, azonban egyéb, számukra juttatott átmeneti kedvezménnyel még kedvezőbb hatást érhetnénk el.

Nincs mód a földmoratórium hosszabbítására

Románia meg szeretné hosszabbítani a külföldiek földvásárlását 2013 végéig tiltó földmoratóriumot. Hogy látja, milyen esélyeink vannak a földmoratórium meghosszabbítására?

A kérdésére elsősorban a saját tapasztalatainkból kiindulva válaszolnék. Magyarország – a 2003-ban aláírt Csatlakozási Szerződés X. melléklete 3. pontjának utolsó bekezdésében biztosított kitétel alapján – 2010 nyarán kérte az Európai Bizottságtól a csatlakozástól számított hétéves időszakra szóló, 2011. április 30-án lejáró földmoratórium további három évvel történő meghosszabbítását. Erre azért volt szükség, mert Magyarországon a földárak nem érik el a nyugat-európai szintet, és irreálisan nagy kereslet támadna a kiváló adottságú magyar földek iránt. A hosszabbítás nélkül fennállt a veszélye annak, hogy a mezőgazdasági földterületek piacán súlyos zavarok lépnek fel. A földpiac jelen körülmények közötti liberalizációja tág teret nyitna a spekulatív célú földvásárlásoknak, amelyek tovább szűkítenék a hazai mezőgazdasági termelők versenyfeltételeit, ezért jelentős társadalmi-politikai feszültséget gerjesztenének.

A Bizottság 2010. december 20-i közleményében a magyar kérésnek megfelelően engedélyezte a külföldiek termőföldszerzési korlátozásának további három évvel történő meghosszabbítását. Felkérte Magyarországot azonban, hogy készüljön fel a 2014. május 1-jétől életbe lépő teljes körű liberalizációra. Különösen fokozza a mezőgazdasági reform befejezésére tett erőfeszítéseit, és érjen el haladást a kárpótlási folyamatoknál. Tisztában vagyunk azzal, hogy a moratórium meghosszabbításával nem oldódtak meg a termőfölddel kapcsolatos szabályozási kérdések. A minisztérium rövid távú célkitűzései között szereplő, az uniós jogot tiszteletben tartó és a nemzeti érdekeknek megfelelő új földtörvényjavaslatát már az Országgyűlés tárgyalja, a törvény hamarosan kihirdetésre kerül. Célkitűzésünk továbbá egy átfogó birtokrendezés megvalósítása és a mezőgazdasági üzemszabályozás törvényi szintű bevezetése.

A külföldiek földvásárlása moratóriumának lejárta után újabb átmeneti mentességet Románia sem kérhet, hiszen a 2005-ös csatlakozási szerződés – VII. mellékletének 3. pontja – szerint erre nincs lehetősége. Ugyanakkor ismereteink szerint a román agrárigazgatás egy olyan jogszabálytervezeten dolgozik, amely nyugati mintára szabályozná a földtulajdonszerzés feltételeit oly módon, hogy elősegítse a szakképzett helyi gazdálkodók tulajdonszerzését. Bízom benne, hogy a közeljövőben elfogadásra kerülő magyar földtörvény tanulmányozása komoly segítséget nyújthat majd a román jogalkotóknak.

Meg kell őrizni a GMO-mentes állapotot

GMO-liberalizálás: Magyarország határozottan ellenzi, ellenben Románia kivárásra játszik, nincs határozott álláspont. Ha latolgathatjuk az esélyeket, ön szerint hogy fog eldőlni ez a kérdés?

A géntechnológia a mai napig heves viták középpontjában áll. A GMO-kal eddig végzett mind hazai, mind nemzetközi kutatási eredmények arra mutatnak, hogy ezek a szervezetek komoly kockázatokat, veszélyeket rejtenek magukban. A géntechnológiában bekövetkezett, tudományos léptékkel mérve is gyors fejlődés következtében nem volt elegendő idő a potenciális veszélyek és a hosszú távú hatások teljes kivizsgálására. Lehetséges veszélyeit a mai napig nem vizsgálták, illetve nem vizsgálják kellő részletességgel. Hiányoznak a megfelelő hosszú távú környezeti hatásvizsgálatok, valamint a megfelelően elvégzett toxikológiai és allergológiai vizsgálatok, és megfelelő alapossággal elvégzett etetési kísérletek. Még mindig kevéssé ismerjük a GMO-k környezeti, ökológiai, egészségügyi, társadalmi és egyéb kockázatait.

Mivel az Európai Unióban a tagállamok különbözően értékelik a GMO-k kockázatait, nagyon nehéz előre megjósolni, hogy a közeljövőben hogyan fog változni a GMO-liberalizálás kérdése. Fontos megjegyezni azonban, hogy az uniós polgárok egyre nagyobb része határozottan ellenzi a GMO-k fogyasztását, és termesztését is. A hatóságok pedig az engedélyezési eljárások szigorításán dolgoznak. A GMO-k negatív hatásait bizonyító, egyre növekvő számú tudományos kísérlet nagyobb elővigyázatosságot kíván. Azokban az országokban – beleértve az Unión kívüli országokat is –, ahol óriási mennyiségben termesztenek GMO-kat, számos gazdasági, illetve társadalmi problémáról számolnak be. Nem szabad figyelmen kívül hagyni ugyanakkor az ipar egyre erőteljesebb előretörését, befolyását sem.

Hazánkban már 2006-ban az akkori öt parlamenti párt egymással egyetértve fogalmazta meg Magyarország GMO-mentes stratégiáját és az annak eléréséhez és megőrzéséhez kapcsolódó feladatok megvalósítási folyamatát. Azóta ez a stratégia nem változott, sőt a 2012. január 1-jétől hatályos új Alaptörvényben is megjelenik a GMO-mentes mezőgazdaságra való utalás. Magyarország GMO-mentes politikája egyrészt az egyes GMO-k már ismert negatív hatásait bizonyító tudományos eredményeken alapszik. Másrészt gondolnunk kell a jövő nemzedékekre, a környezet biztonságára, és nem utolsósorban a GMO-mentes státuszunkból fakadó és fokozatosan növekvő piaci versenyelőnyünkre és az ebből adódó gazdasági érdekeinkre. Így nem kérdés, hogy továbbra is fenn kell tartani és meg kell őrizni Magyarország GMO-mentes állapotát.

Tánczos Barna csíkszentkirályi húsmarhatenyésztő

Semmilyen farmot nem lehet egyik évről a másikra kiépíteni

FOTÓK: DOMJÁN LEVENTE

Fiatal gazdaként rettenetesen nehéz nulláról felépíteni egy gazdaságot. A semmiből valószínűleg még egy 40 ezer eurós, 112-es európai uniós támogatással sem lehet – vallja magazinunknak nyilatkozva Tánczos Barna Csík térségi szenátorjelölt, a mezőgazdasági minisztérium egykori államtitkára, akit ez alkalommal nem politikusként, hanem csíkszentkirályi limousine húsmarhatenyésztő gazdaként faggattunk.

Aki fiatal gazdaként mezőgazdasággal akar foglalkozni, az a legtöbb esetben valamiféle családi hagyományt visz tovább, és az a jó, hogyha mind a tudás szempontjából, mind a mezőgazdaság, állattenyésztés iránti elkötelezettség szempontjából, és nem utolsósorban, az anyagi háttér szempontjából is van a fiatal gazdának családi hozadéka. „A nulláról indulva hosszú évekbe telik, amíg a fiatal gazda fel tudja építeni életképes – valamivel több mint félig önfenntartó – gazdaságát. Ha piacra akar termelni, akkor már beruházások kellenek. Nagy segítség az uniós pályázat, de nem elég. Nem árt, ha a családban van már egy traktor, jó, ha a családban megvannak már a földek, amikre alapozva el lehet kezdeni a gazdálkodást” – fejti ki Tánczos Barna.

Farm nőtt ki a kaszálóból

A fiatal gazda Csíkszentkirály határában levő farmjának helyén ugyanakkor néhány éve még kaszáló állt. Ennek ellenére Tánczos hisz a kevésbé látványos, lépésről lépésre haladó építkezésben is. Mint mutatja, a farmon használt gépek többségét pályázati úton szerezték be, tennivaló mára inkább az istállók körüli infrastruktúra kiépítése terén maradt. „Az istálló mondhatni rendben van, még akkor is, ha meglehetősen spártainak tűnik. Az istálló nagy része gömbfából áll, de ennek ellenére a marhák nagyon jól viselték a tavalyi telet. Készen van a trágyatároló is. Az istálló körüli út egy részét is sikerült lebetonozni, de sok munka van még addig, amíg a farmhoz vezető teljes utat vagy éppen a farmon belül a különböző létesítmények között – az istállótól a szénatárolóig és a silógödörig – mindent olyanná teszünk, mint ahogy az egy modern farmtól kinézet terén is elvárható” – sorolja vendéglátóm.

A gépeket 2009-ben elindított uniós pályázatból és ennek finanszírozására felvett bankhitelből vásárolták: az akkor nyert támogatásból két traktor, illetve a hozzá való vetőgép, eke, körkasza és bálázógép került a szentkirályi Tánczos-portára. Ezzel – állítja Barna – immár nagyjából minden eszközük megvan ahhoz, ami a tevékenység gépesítettségéhez szükséges. Az állatok takarmányozásához szükséges szénát, szenázst és a silókukoricát saját maguk állítják elő. Kiegészítőként ehhez néhány ezer kilónyi abraktakarmányt szoktak venni, ám az idei szárazság miatt a gyengén, mindössze 35-40 százalékosra sikerült silókukoricát répaszelettel kell kiegészíteniük.

Bevétel: tejből keveset, de gyakrabban, húsból többet, de ritkábban

A szentkirályi farm limousine állománya jelenleg 106 egyedet számlál, ebből negyven tehén, húsz vemhes üsző, a többi borjú. Ezenkívül a szarvasmarha – állományt gyarapítja még tizenegy pirostarka tehén is. A limousine – t egyébként – mint kérdésemre válaszolva elmondja – Bihar megyei barátai tanácsára választotta: döntését pedig egyelőre nem bánta meg. Az állatok formájával, kinézetével és legelőhasznosító képességével elégedett: mint fogalmaz, szinte ugyanúgy lerágják a füvet és az avart, mint a juhok.

„Egy ügyesen megszervezett farm képes eltartani egy családot. Hogyha úgy látja a gazda, és van hozzá szaktudása, ambíciója, akkor olyanná tudja fejleszteni, hogy jól menő vállalkozás is válhat belőle. Az állattenyésztés szempontjából persze a tejtermelés az, mely szinte azonnal bevételhez juttatja a gazdát és havi rendszerességgel kézbe vehet a munka gyümölcseként fizetett tejpénz. A tejtermelés ellenben sokkal több odafigyelést, komolyabb és elkötelezettebb segítőket igényel. Én azért választottam a húsmarhatartást, mert nem tudok elég időt tölteni a farmon, és ez sajnos sok esetben meg is látszik. Ugyanakkor nem fektetnék pénzt és energiát a farmba, ha nem látnék jövőt a húsmarhatenyésztésben” – fogalmazott Tánczos.

A Franciaországból importált, törzskönyvezett limousine húsmarhákat tenyésztő gazda tapasztalatai szerint a borjúértékesítés főként a kisgazdaságok számára kínál jó alternatívát a tejtermeléssel szemben. Igaz, azt sem titkolja, hogy a húsállatért a gazdák a tejtermelőkhöz viszonyítva csak ritkábban, nagyobb időintervallumokban jutnak pénzükhöz. Akkor viszont nagyobb összeghez. Ehhez azonban – különösen, ha kis gazdaságokról van szó – közös értékesítés megszervezése is szükséges, teszi hozzá a házigazda.

Ami a szaporítást illeti, a hideg klíma miatt Tánczos szerint a gazdáknak arra kell figyelni, hogy az ellések ne az október–március közötti időszakra essenek. „Erre azért is kell figyelni, hogy a téli viszontagságok a borjakat ne viseljék meg. Az én állományomban a borjak például a harmincnégyből – három kivételével – március, áprilisban születtek. Májusban pedig már megerősödve, jó állapotban mehettek ki az anyjukkal a legelőkre” – magyarázta. A biztató indulást azonban később pechére a szárazság hátráltatta. Így a gazda szerint az aszály és a kiszáradt legelő az állatok fejlődésére is rányomta bélyegét. Az optimális súlygyarapodást így idén őszre nem tudták megvalósítani.

Megnyílnak a piacok a hazai húsmarhatenyésztők előtt

Tánczos szerint ugyanakkor a húsmarhák iránti igényt jelzi, és ezzel összhangban a tenyésztők értékesítési lehetőségeit növelik a folyamatosan megnyíló új piacok. „Jelen pillanatban is folynak a tárgyalások Törökországgal, de nemrég nyílt meg a romániai húsmarhatenyésztők előtt az izraeli piac is. Ide már szállítanak hizlalt borjakat. Amennyiben pedig a török és a hozzá hasonló jelentős marhahúsfogyasztó piacok is megnyílnak, a könnyebb értékesítés mellett ez a jobb árakkal is együtt jár” – magyarázta Tánczos. Az állattartó szerint ugyanakkor az ágazat megerősödéséhez járul hozzá az idén első alkalommal igényelhetővé vált húsmarha-támogatás is, ráadásul oly módon, hogy a kedvezményezett húsfajták körébe a szaktárca a pirostarkát is besorolta. „Bárki, aki a pirostarkáját törzskönyvezni tudja, megkaphatja a húsmarha-támogatást. Ráadásul a kevés kérelemszám miatt nagy valószínűséggel maximális összeggel. Azaz borjanként ez akár 300 eurós támogatást is jelenthet. Ezért a pénzért már megéri a borjat a kupecek által kedvelt 100-130 kilós súlycsoportnál is tovább tartani, megvárni a nyolc hónapot, és így inkább 250-300 kilós vagy annál is nagyobb súlyban értékesíteni” – vallja Tánczos Barna.

Új módokat kínál az állattartóknak

A húsmarha-támogatás révén ugyannakkor Tánczos szerint két út is megnyílt a tenyésztők előtt: az egyik a szövetkezeti rendszerben történő hizlalás, mely rendszerbe a szövetkezeti tagok 100-120 kilós borjai kerülhetnének be. „A szövetkezet keretében vállalják fel közösen az állatok hizlalását, majd pedig értékesítését is. És természetesen megkapják a támogatást is, de közben a gazda otthon nem kell a borjú hizlalással foglalkozzon” – fejti ki. A másik lehetőségnek az integrált rendszert nevezi, melynek – az előbbihez képest némiképp fordított módon – a megbízók integrátoron keresztül helyezik ki gazdákhoz a 100 kilós borjakat, amelyet később 250-300 kilósan vásárolnak visszsza. „Ez esetben a gazda munkáját a súlykülönbözetben fizetik meg. Ezt az eljárást nagyon sok országban alkalmazzák. Az előnye az, hogy a legtöbb esetben a borjúval együtt a tudást is átadják, azaz a hizlalás miéntjét is megmondják a gazdának, esetleg még tápot és abraktakarmányt is hoznak. Az integrátor viszont nemcsak egy cég vagy egy magánszemély, hanem egy szövetkezet is lehet. Feladata ez esetben a borjak kihelyezésére, majd a felhizlaltak értékesítésére vonatkozik” – vázolja a szentkirályi húsmarhatenyésztő gazda.

Domján Levente

HIRDETÉS

HIRDETÉS

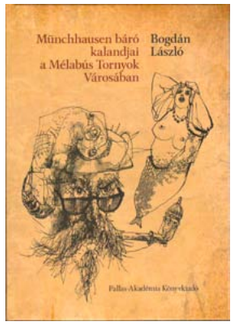
PALLAS-AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ

A Pallas-Akadémia Könyvkiadó kiadványai

Bogdán László: Münchhausen báró kalandjai a Mélabús Tornyok Városában

A meseregény – amely ötvözi a kalandregény, a pikareszk regény, a szerelmes regény és a misztikus regény elemeit, mindezen műformák paródiáival – egy régi, nagy irodalmi hőst támaszt fel, Münchhausen bárót, a halhatatlan mesekirályt, akinek a regény első felében csak a rezonőr szerepe jut, azok a különféle figurák, nők és férfiak ugyanis, akikkel ezen a különös helyen, a mélabús tornyok városában találkozik, egészen egyszerűen nem engedik szóhoz jutni, fáradhatatlanul mondják a magukét, s így rajzolódik ki az ámuló, sokszor megdöbbent báró előtt a város egészen bizarr története.

Forma: 160x230
Terjedelem: 248 oldal, melyből 16 oldal illusztráció
Kivitelezés: kötött
Ára: 32,50 lej

Tamás Tímea: A karácsonyi hangyalka

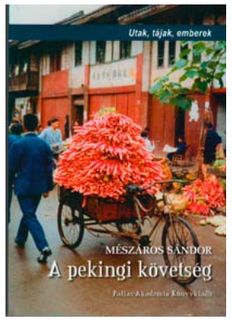
Sajátos képiség, érzékletesség, humorral oldott patetikusság, játékosságba szelídülő komolyság – ezekkel a jelzőkkel lehet illetni Tamás Tímea líráját, s ezek jellemzik legújabb kötetét is. A kötet költői és létbeli monológként, variációs szerkezetként is működik, úgy is olvasható. Egy-egy metafora füzérként futja, fonja át a versek térségeit, mintegy beszőve, beleszőve a veszendő és örök és mégis egyetlen életet – s voltaképpen az égit és a földit is, méghozzá a „hangyalét” perspektíváján át.

Forma: 190x270
Terjedelem: 10 oldal, melyből 6 oldal illusztráció
Kivitelezés: kötött
Ára: 22 lej

Mészáros Sándor: A pekingi követség

Az olvasó dönthet: tényiodalomba ágyazott krimi-fikciót olvas, vagy ez utóbbinak kerettörténetébe foglalt oral history-t. A diplomata lakótelep csöndjét a pekingi magyar nagykövetségen történt gyilkosság zavarja meg. A klasszikus detektívregényekre emlékeztető oknyomozást fordulatos, igencsak életszagú, igaz történetek színesítik a Hosszú Menetelés, a kulturális forradalom, a négyek pere, illetve a kínai mindennapok hiteles rajzával. A hitelességet a szerző életpályája szavatolja: több mint egy évtizedig a pekingi magyar nagykövetség diplomáciai testületének tagja volt.

Forma: 140x200
Terjedelem: 228 oldal, melyből 16 oldal illusztráció
Kivitelezés: fűzött
Ára: 28 lej

Kozma Mária: Régiségek Gyergyóból. Történelmi regék

A jelen kötet folytatása az író 2011-ben megjelent *Régiségek Csíkországból. Történelmi regék* című nagysikerű kötetének. A kötet végén felsorolt „felhasznált fontosabb irodalom” jelzi, hogy az író nem légből kapott történeteket ír meg, hanem tudós munkákra hivatkozik. Ebből az alkotói alapállásból következik egyféle kettősség: a történelmi valóságot át- meg átszövi a mese, mindaz, amivel a népi képzelőerő azt kiegészíti, illetve mindaz, amit az ősi mitológiából sikerült megőriznie (pl. a medvealakoskodás és -hejgetés szokásában bizonyíthatóan jellegzetes ősi táltosrituálé fedezhető fel). A népi névmagyarázatok és helyhez köthető érdekességek, hagyományok (Gyergyó nevének eredete, Bucsin-tető, Gyilkos-tó, tászok-tetői hunnus írás) mellett mitológiai hősök és régi korok alakjai (székely nemzetségek vezetői, Attila hun király, a remetei kincskereső Mundra testvérek, a híres gyergyói tutajosok, a szárhegyi ezermester, Buccow generális, a gyergyóalfalvi hős Ambrus Ferenc, a moldvai rabló Fekete Vaszilij stb.) jelennek meg az írásokban, és természetesen a gyergyói falvak szerepe a történelem sodrában.

(Illusztrálta: Mezey Ildikó)
Forma: 235 x 255
Terjedelem: 44 oldal, melyből 10 oldal illusztráció
Kivitelezés: kötött
Ára: 34 lej

A könyvek megvásárolhatók a Gutenberg Könyvesboltokban
15%-os árkedvezménnyel:
Csíkszereda, Petőfi utca 4. sz. Tel: 0266–316798
Marosvásárhely, Rózsák tere 57. sz. Tel: 0265–250491

HIRDETÉS

ELŐFIZETÉSI ÁRAINK
2013

1 hónap	3 hónap	6 hónap	12 hónap
Magánszemélyeknek (lapkihordóinknál megkötött előfizetés esetén)			
20 lej	**51** lej	**102** lej	**204** lej
Jogi személyeknek (mindkét esetben)			
20 lej	**59** lej	**115** lej	**230** lej

hargitanépe **hargitanépe udvarhely**

ELŐFIZETÉSÉRT HÍVJA TERJESZTŐINKET!

A legolcsóbb napilap!

Csíkszeredában

Terjesztési menedzser: Albert Emese: 0733–110166
Előfizetés-szervezők: Banceanu Tibor: 0743–978705 (Zsögöd és környéke), Csiszér Attila: 0766–460481 (Csíksomlyó és környéke), Nistor Attila: 0747–140901 (központ), Rácz Dezső: 0740–619711 (Kalász és Tudor negyed), Barabás Sánta Norbert: 0745–898658 (Taploca)

Székelyudvarhelyen

Terjesztési menedzser: Máté Lehel: 0733–553014
Előfizetés-szervezők: Jakab Zoltán (Tábor, Bethlen negyed): 0743–643995, Pap Zoltán (központ, alsó rész): 0751–857616, Csizmadia Irén (Szombatfalva): 0743–885234, Marosi Zsolt (Bethlenfalva): 0743–853174

VIDÉKEN:

Csíkdánfalva: Trippon Emma: 0753–688122, **Csíkkozmás:** Lestyán Jenő: 0726–604137, **Csíkpálfalva:** Fülöp Klára: 0740-535990, **Csíkszentgyörgy:** Czikó Ildikó: 0747–71698, **Csíkszentkirály:** Gerczuj Piroska: 0744–912658, **Csíkszentmárton:** Potyó István: 0724–976659, **Csíkszentmiklós:** Kovács Zsuzsanna: 0746–350229, **Csíkszépvíz:** László Ferenc: 266–325000, **Nagytusnád:** Pál Csaba: 0728–835643